

ekonomsko ogledalo

januar 2009, št. 1, let. XV

Ekonomsko ogledalo
ISSN 1318-3818

št. 1 / letnik XV / 2009

Izdajatelj: UMAR, Ljubljana, Gregorčičeva 27

Odgovarja: mag. Boštjan Vasle, direktor

Glavni urednik: Jure Brložnik

Prispevke so pripravili:

Matej Adamič (Mednarodno okolje); mag. Barbara Ferk, Katarina Ivas, Janez Kušar, mag. Jože Markič, Tina Nenadič, Jure Povšnar (Gospodarska gibanja v Sloveniji); Saša Kovačič, Tomaž Kraigher, mag. Ana T. Selan (Trg dela); Katarina Ivas, Slavica Jurančič, mag. Mateja Kovač, Miha Trošt (Cene); mag. Jože Markič (Plačilna bilanca); Marjan Hafner (Finančni trgi); Barbara Knapič Navarrete, Jasna Kondža (Javne finance); mag. Barbara Ferk (Razpoložljivi dohodek ter potrošnja gospodinjstev in NPISG, 2007); mag. Mojca Vendramin (Okoljski davki, 2006), Barbara Knapič Navarrete (Izdatki sektorja država po namenih (COFOG), 2007)

Uredniški odbor: Lidija Apohal Vučkovič, mag. Marijana Bednaš, dr. Alenka Kajzer, mag. Rotija Kmet Zupančič, Janez Kušar, mag. Mateja Peternelj, mag. Boštjan Vasle

Priprava podatkov, oblikovanje grafikonov: Bibijana Cirman Naglič, Marjeta Žigman

Oblikovanje: Katja Korinšek, Pristop

Računalniška postavitve: Ema Bertina Kopitar

Tisk: Tiskarna Solos

Naklada: 400 izvodov

Razmnoževanje publikacije ali njenih delov ni dovoljeno. Objava besedila in podatkov v celoti ali deloma je dovoljena le z navedbo vira.

Kazalo

Aktualno	3
Tekoča gospodarska gibanja	5
Mednarodno okolje	7
Gospodarska gibanja v Sloveniji	9
Trg dela	14
Cene	16
Plačilna bilanca	20
Finančni trgi.....	22
Javne finance	24
Izbrane teme	29
Razpoložljivi dohodek ter potrošnja gospodinjstev in NPISG, 2007	31
Okoljski davki, 2006	32
Izdatki sektorja države po namenih (COFOG), 2007	33
Statistična priloga	35
Okvirji	
Okvir 1: Vmesna napoved Evropske komisije	8
Okvir 2: Cene hrane	18
Okvir 3: Vpliv finančne krize na slovenski bančni sektor	23

Aktualno

Evropska komisija in MDS sta januarja ponovno poslabšala napovedi gospodarske rasti; MDS za leto 2009 napoveduje najnižjo svetovno gospodarsko rast po drugi svetovni vojni. MDS je v januarski napovedi znižal napoved svetovne realne gospodarske rasti z 2,2 % na 0,5 %. Podobno je svojo napoved gospodarske rasti v evrskem območju januarja znižala tudi EK, in sicer za 2,0 o. t. na -1,9 %, počasnejše pa naj bi bilo tudi okrevanje prihodnje leto (z 0,9 % na 0,5 %). Nove napovedi za vse naše najpomembnejše trgovinske partnerice so tudi občutno nižje od predpostavk UMAR v Ažurirani jesenski napovedi gospodarskih gibanj. Poslabšanje napovedi ni presenetljivo glede na novembrsko izrazito pospešeno znižanje gospodarske aktivnosti v evrskem območju. Ob umirjanju gospodarske aktivnosti in nadaljnjem zniževanju cen nafte se še naprej umirja inflacija, ki je januarja znašala 1,1 %, ECB je januarja ponovno zniževala ključno obrestno mero, in sicer za 50 bazičnih točk na 2,0 %.

Novembra je prišlo do izrazite upočasnitve gospodarske aktivnosti v Sloveniji. Novembrsko medletno realno znižanje izvoza blaga (-14,2 %) je bilo največje po letu 1995, znižanje industrijske proizvodnje predelovalnih dejavnosti (-12,7 %) pa največje po letu 1992. Novembra je bila prvič v letu 2008 na medletni ravni nižja tudi vrednost opravljenih gradbenih del (-8,1 %), v trgovini na drobno pa se je nadaljevalo umirjanje rasti, predvsem v trgovini s trajnimi dobrinami. Januarja se je ponovno znižal kazalnik gospodarske klime, ki je dosegel novo najnižjo raven po začetku merjenja (leta 2000), kar nakazuje nadaljnje zniževanje gospodarske aktivnosti v prvih mesecih leta 2009.

Nižja gospodarska aktivnost se že odraža na trgu dela, rast delovno aktivnih se je novembra precej znižala. Po znižanju oktobra se je medletna rast števila delovno aktivnih znižala še za 0,5 o. t. na 2,2 %, glede na oktober pa se je število delovno aktivnih najbolj znižalo v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu. Število registriranih brezposelnih je v zadnjem četrtletju leta 2008 naraslo za več kot desetino (za približno 7000 večje kot konec septembra).

Novembrska rast plač je bila najnižja v zadnjih štirih letih. Bruto plača na zaposlenega je bila novembra nominalno 8,9 % višja kot v predhodnem mesecu, vendar je bilo zaradi manjšega števila in nižjega zneska izrednih izplačil, novembrsko povišanje najnižje v štirih letih. Zaradi nizke medletne rasti plač v zasebnem sektorju, kjer so rast zabeležili le v proizvodnih storitvah, se je precej umirila tudi medletna rast skupne bruto plače (3,9 %), medtem ko je bila rast plač v javnem sektorju bistveno višja. Kljub umiritvi medletne rasti v zadnjih dveh mesecih je bila rast skupne bruto plače v enajstih mesecih leta 2008 (8,3 %) še vedno precej višja kot v enakem obdobju leta 2007.

Decembra sta se medletna inflacija (2,1 %) in inflacija brez cen nepredelane hrane in energije še znižali (3,9 %). V drugi polovici leta 2008 se je rast harmoniziranega indeksa cen zaradi nižjih cen tekočih goriv in hrane, ter hkratnega umirjanja gospodarske aktivnosti znižala s 6,9 % julija na 1,8 % decembra, kar je precej hitreje kot v celotnem evrskem območju (s 4,0 % na 1,6 %).

Ob upočasnjeni rasti novembra je primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance v enajstih mesecih presegel 1,8 mrd EUR. Novembrski primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance je bil med nižjimi v letu 2008, v enajstih mesecih skupaj pa je bil za 676,3 mio EUR višji kot v istem obdobju predhodnega leta. Primanjkljaj je bil novembra nižji zaradi višjega presežka v storitveni bilanci in nižjega primanjkljaja v trgovinski bilanci. V enajstih mesecih je primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance znašal 1.825,6 mio EUR (v enakem obdobju predhodnega leta 1.149 mio EUR).

Ob koncu leta se je rast javnofinančnih prihodkov pričela umirjati. Po razpoložljivih podatkih o vplačilih davkov in prispevkov za socialno varnost za celotno leto 2008 se je rast javnofinančnih prihodkov po ugodni rasti v prvi polovici leta, od julija začela postopoma umirjati, v celem letu pa je rast znašala 9,8 %. Po konsolidirani bilanci je rast javnofinančnih prihodkov v desetih mesecih leta 2008 znašala 11,1 %, odhodkov pa 9,8 %.

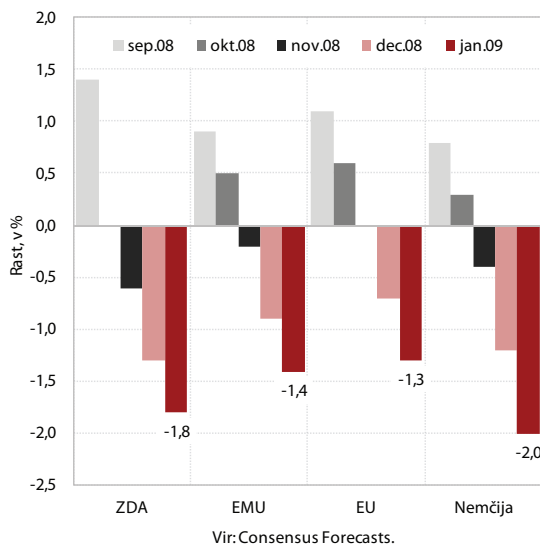
Slovenski državni proračun je leto 2008 zaključil z negativnim neto položajem do proračuna EU v višini 64,7 mio EUR. Skupna vplačila v proračun EU v letu 2008 so zaradi novih ocen statističnih agregatov presegle načrtovana v rebalansu proračuna za 2008 za slabih 10 %, črpanih pa je bilo manj kot polovico sredstev (44,4 %).

tekoča gospodarska gibanja

Mednarodno okolje

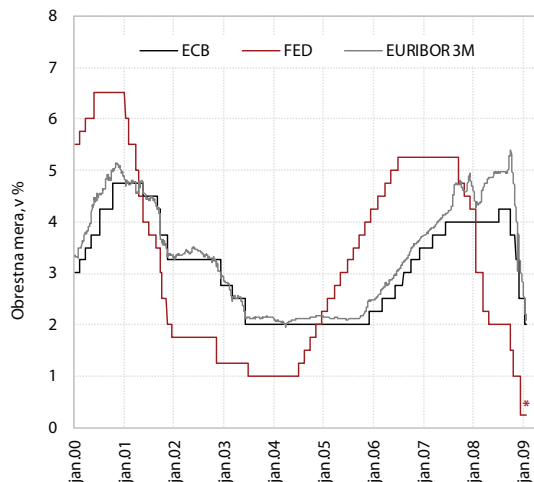
Ob nadaljnjem poslabševanju gospodarskih razmer v evrskem območju se še naprej slabšajo tudi napovedi gospodarske rasti za letos in prihodnje leto. Novembra je v evrskem območju prišlo do občutnega zniževanja gospodarske aktivnosti, saj sta se obseg industrijske proizvodnje in vrednosti gradbenih del medletno znižala najbolj v 17-ih oz. 12-ih letih, vrednost obeh kazalnikov pa je bila medletno nižja že sedmi oz. deveti mesec zapored. Prvič odkar so razpoložljivi podatki (leto 1996) se je na medletni ravni znižal prihodek v trgovini. Upadanje aktivnosti pa se vedno bolj odraža tudi na trgu dela, saj je stopnja brezposelnosti v evrskem območju med septembrom in decembrom narasla za 1,0 o. t. na 8,3 %, kar je največ po marcu 2006. Januarja se je ponovno znižala vrednost kazalnika gospodarske klime v evrskem območju, ki pada že od maja 2007. Januarja je bila objavljena nova napoved MDS, po kateri bo svetovna gospodarska rast letos, kljub vključenim učinkom vseh že sprejetih fiskalnih ukrepov za omilitev krize, znašala le 0,5 % (novembra 2,2 %), kar bo najnižja rast po drugi svetovni vojni. Januarja so bile ponovno nižje tudi napovedi Consensusa, po kateri naj bi se gospodarstvo evrskega območja letos skrčilo za 1,4 %, prihodnje leto pa naj bi gospodarska rast znašala 0,8 %. Svoje napovedi pa je v januarji vmesni napovedi občutno navzdol popravila tudi Evropska komisija (glej Okvir 1).

Slika 1: Gibanje napovedi gospodarske rasti Consensus za 2009

Po prvih ocenah se je BDP v ZDA v zadnjem četrtletju leta 2008 občutno znižal (-3,8 %). BDP (anualizirano medčetrtletno) se je tako že drugo četrtletje zapored skrčil, prvič tudi na medletni ravni (-0,2 %). K skrčenju BDP je največ prispeval negativni prispevek zasebne potrošnje (-2,5 o. t.) in izvoza (-2,8 o. t.), vendar je imel zaradi pozitivnega prispevka uvoza (2,9 o. t.) saldo menjave s tujino rahlo pozitiven vpliv na skupno rast. Občuten negativen prispevek k

Slika 2: Gibanje obrestnih mer

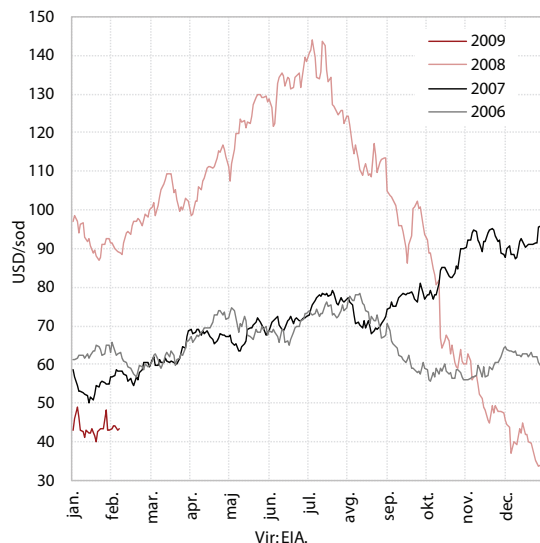

Vir: ECB, FED, www.euribor.org.
Opomba: *Razpon med 0,0 in 0,25%.

skupni rasti so imele bruto investicije v osnovna sredstva (-1,8 o. t.), saj so se v zadnjem kvartalu občutno znižale investicije v opremo in programsko opremo (-27,8 %) ter stanovanjske investicije (-23,6 %), ki se znižujejo že od prvega četrtletja leta 2006. V zadnjem četrtletju leta 2008 se je stopnja brezposelnosti povečala za 0,6 o. t. na 7,2 %, kar je največ po januarju 1993. Ameriške oblasti poskušajo preprečiti nadaljnje poglobljanja recesije tudi z novim paketom državnih pomoči v vrednosti skoraj 900 milijard dolarjev.

Ob nadaljnjem umirjanju inflacije je ECB januarja nadaljevala z zniževanjem ključne obrestne mere. Inflacija v evrskem območju se še naprej znižuje, kjer je po prvi oceni Eurostata januarja znašala 1,1 % (v ZDA decembra 0,1 %). Glavna razloga za umirjanje inflacije sta še naprej padec cen nafte in precej poslabšana gospodarska aktivnost.

Slika 3: Gibanje cene nafte Brent

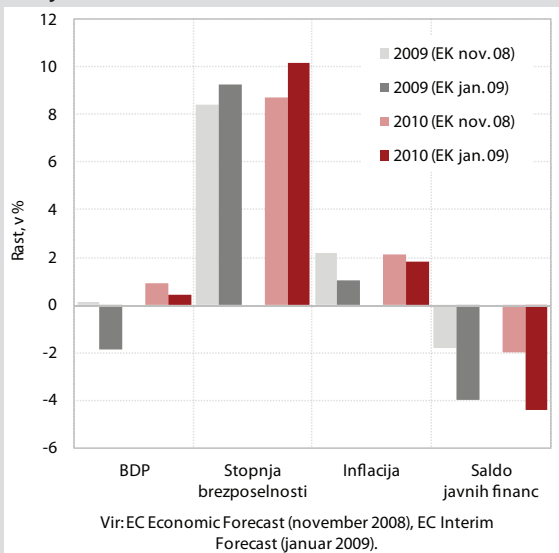

Okvir 1: Vmesna napoved Evropske komisije

Evropska komisija (EK) je januarja predstavila precej poslabšane napovedi gospodarskih gibanj. Glavni razlog za popravljeno napoved EK je v poglobitvi finančne krize v jesenskih mesecih, ki vse bolj vpliva na realni sektor gospodarstva evrskega območja, saj je le-to v tretjem četrtletju leta 2008 prvič vstopilo v tehnično recesijo, potem ko se je BDP na medčetrtletni ravni znižal drugo četrtletje zapored (-0,2 %). Za zadnje četrtletje EK predvideva nadaljnje krčenje BDP glede na tretje četrtletje (-1,5 %), recesija pa se bo nadaljevala še vsaj v prvih dveh četrtletjih leta 2009. Tako bo BDP leta 2009 realno upadel za 1,9 %, leta 2010 pa zabeležil skromno rast (0,4 %).

Letos se v evrskem območju pričakuje zmanjšanje vseh agregatov povpraševanja razen državne potrošnje, precej se bo dvignila stopnja brezposelnosti, inflacija pa naj bi se do druge polovice leta še zniževala. Zasebna potrošnja se bo v skladu z negativnimi gibanji na trgu dela letos znižala za 0,1 % (prihodnje leto rast 0,3 %), upadel bo tudi obseg investicij (-5,5 %; 2010: -0,7 %). Padec investicijske dejavnosti je posledica občutnega znižanja zasebnih investicij, medtem ko se bodo investicije države povečale za okoli 9,0 % v obeh letih. Umirjanje gospodarske aktivnosti po svetu bo vplivalo tudi na izvoz evrskega območja, ki se bo v letu 2009 znižal za 4,0 %, leta 2010 pa naj bi ponovno nekoliko narasel. Pozitiven prispevek k gospodarski rasti pa bo letos imela rast državne potrošnje, ki bo narasla za 1,6 % (2010: 1,2 %). Negativni trendi pa se bodo odrazili tudi na trgu dela, ko bo močno narasla stopnja brezposelnosti evrskega območja, in sicer s 7,5 % leta 2008 na 9,3 % letos in na 10,2 % prihodnje leto. V prvi polovici leta 2009 se pričakuje nadaljevanje hitrega zniževanja inflacije, ki bo predvsem zaradi baznega učinka dno dosegla v tretjem četrtletju letos pri 0,5 %. Povprečna inflacija v evrskem območju bo letos znašala 1,0 %, prihodnje leto pa 1,8 %.

Večina držav je že sprejela fiskalne ukrepe za omilitev posledic krize, brez katerih bi bila gospodarska rast še nižja. Po oceni EK predstavljajo že sprejeti državni ukrepi za omilitev posledic krize v letu 2009 1 % BDP, v letu 2010 0,5 %, ostali ukrepi za spodbujanje povpraševanja 0,5 % BDP, avtomatski stabilizatorji pa dodatnih 2 % BDP, skupaj torej 4 %. Brez teh ukrepov bi bila gospodarska rast letos nižja še za 0,75 o. t., drugo leto pa med 0,50 in 0,75 o. t. Poleg avtomatskih stabilizatorjev pa bodo ti ukrepi vplivali na poslabšanje salda javnih financ v evrskem območju, saj naj bi primanjkljaj narasel z 1,7 % BDP leta 2008 na 4,0 % BDP letos in na 4,4 % BDP leta 2010, kar bo največji primanjkljaj v 15 letih.

Slika 4: Primerjava novembrske in januarske napovedi za ključne kazalnike

Tabela 1: Primerjava napovedi EK in predpostavk UMAR

	EK nov 08	UMAR dec 08	EK jan 09	EK nov 08	UMAR dec 08	EK jan 09
EU	0,2	-0,2	-1,8	1,1	1,1	0,5
EMU	0,1	-0,5	-1,9	0,9	0,9	0,4
DE	0,0	-0,6	-2,3	1,0	1,0	0,7
IT	0,0	-0,6	-2,0	0,6	0,6	0,3
AT	0,6	0,5	-1,2	1,3	1,2	0,6
FR	0,0	-0,5	-1,8	0,8	1,0	0,4
UK	-1,0	-1,3	-2,8	0,4	0,8	0,2
US	-0,5	-0,7	-1,6	1,0	1,3	1,7

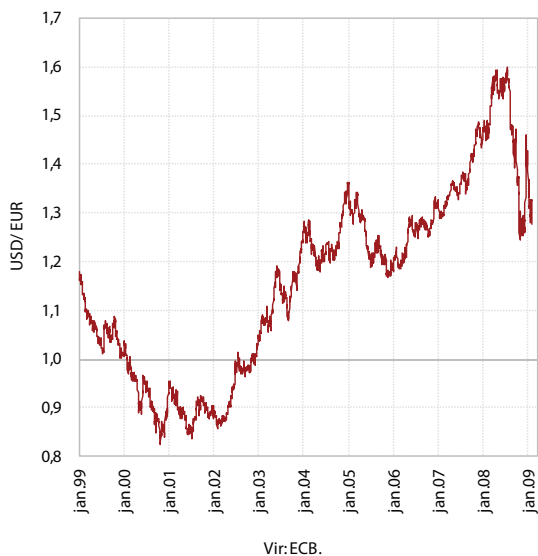
Vir: European Commission Economic Forecast (november 2008), UMAR Ažurirana jesenska napoved (december 2008), European Commission Interim Forecast (januar 2009).

Tako je ECB januarja znižala ključno obrestno mero za 50 bazičnih točk, februarja pa jo je pustila nespremenjeno in sedaj znaša 2,0 %. Ključna obrestna mera FED ostaja na decembrski ravni na intervalu med 0,0 % in 0,25 %. Še naprej se znižujejo tudi obrestne mere na medbančnih trgih, 3-mesečni EURIBOR se je januarja še naprej zniževal in v povprečju dosegel 2,457 %.

Januarja so se cene nafte nekoliko dvignile in se gibale malenkost nad mejo 40 USD/sod. Povprečna cena nafte Brent je januarja znašala 43,5 USD za sod, kar je 8,8 % več kot decembra leta 2008. V primerjavi z januarjem 2008 so cene za sod nafte nižje za več kot polovico (52,9 %).

Januarja je evro v primerjavi z ameriškim dolarjem ponovno izgubil na vrednosti. Povprečni tečaj evra je januarja znašal

Slika 5: Gibanje tečaja USD/EUR

1,3239 USD za 1 EUR, kar je 10,1 % manj kot januarja 2008. Januarja se je nadaljevalo padanje vrednosti evra do japonskega jena (povprečni tečaj 119,73 JPY za 1 EUR) in do švicarskega franka (povprečni tečaj 1,4935 CHF za 1 EUR), medtem ko se je tretji mesec zapored dvignila vrednost do britanskega funta (povprečni tečaj 0,9182 GBP za 1 EUR).

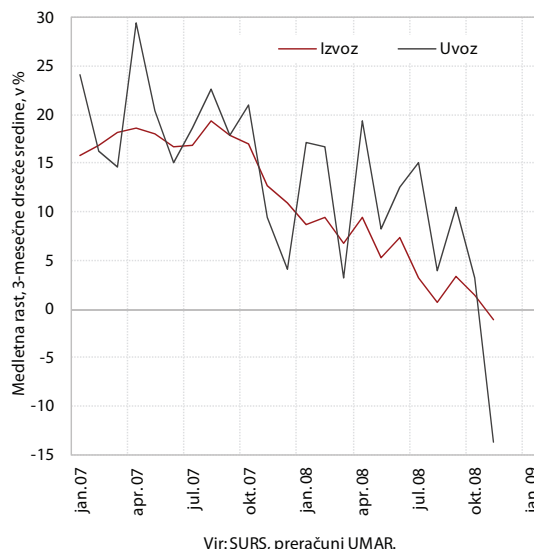
Gospodarska gibanja v Sloveniji

Novembra se je **izvoz blaga** na medletni ravni znižal najbolj po letu 1995. Novembrsko znižanje izvoza (-14,2 %) je bilo predvsem posledica močnega padca izvoza v države EU (-17,1 %), znižal se je tudi izvoz v države nečlanice EU. Izvoz v EU se je na medletni ravni znižal že v tretjem četrletju, kar se je zgodilo prvič po vstopu v EU, negativna rast pa se je oktobra in novembra le še stopnjevala. Po drugi strani je bila rast izvoza v nečlanice EU v tretjem četrletju še precej visoka (12,8 %), oktobra se je rast upočasnila (9,0 %), novembra pa se je izvoz v omenjeno skupino držav medletno že znižal (-7,1 %). V enajstih mesecih leta 2008 je bil skupni izvoz blaga medletno višji za 3,2 %. Skladno z intenzivnostjo umirjanja gospodarske aktivnosti v posameznih pomembnih trgovinskih partnericah se je znižanje izvoza v Italijo in Veliko Britanijo, ki se je začelo v tretjem četrletju, nadaljevalo tudi oktobra¹, znižal pa se je tudi izvoz v Avstrijo in Nemčijo, ki je v tretjem četrletju še naraščal. Oktobrsko znižanje rasti izvoza v države nečlanice EU je bilo predvsem posledica močnega padca izvoza v ZDA (-30,8 %), izvoz v države na ozemlju nekdanje Jugoslavije in v Rusko federacijo pa je oktobra še rasel. V strukturi izvoza po SMTK oktobra ni prišlo do bistvenih sprememb, saj je k skupni rasti izvoza še naprej največ

¹ Podatki o blagovnem izvozu po posameznih državah so razpoložljivi do oktobra 2008.

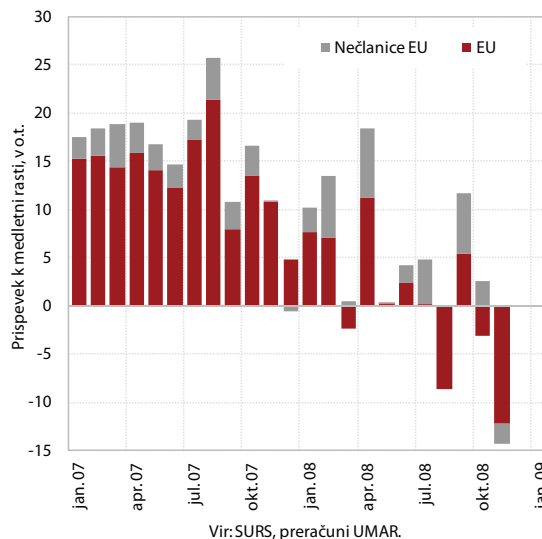
prispeval izvoz medicinskih in farmacevtskih proizvodov ter izvoz električne energije, ki sta se v primerjavi s tretjim četrletjem 2008 na medletni ravni še nekoliko povečala, medtem ko je imel oktobra največji negativni prispevek izvoz cestnih vozil.

Slika 6: Izvoz in uvoz

Pri **uvozu** blaga je bil novembra ravno tako zabeležen največji padec po letu 1995. Na medletni ravni je uvoz po oktobrski rasti (3,3 %) novembra precej upadel (-13,6 %), v enajstih mesecih leta 2008 pa je bil medletno višji za 8,3 %. Ena izmed možnih razlag za tako velik padec uvoza blaga je tudi močna prisotnost uvozne komponente v izvozu, saj so v zadnjih letih domači proizvajalci več kot polovico uvoženih proizvodov za vmesno porabo vgradili v proizvode namenjene za izvoz. Po razpoložljivih podatkih o strukturi uvoza po SMTK za deset mesecev leta 2008 je oktobra k rasti uvoza še vedno največ prispeval uvoz

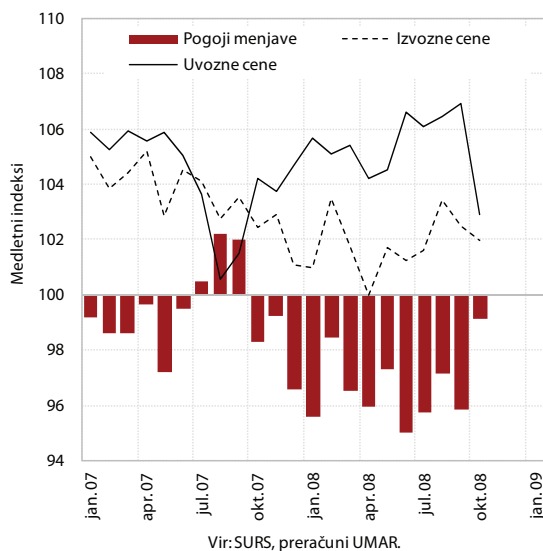
Slika 7: Geografska porazdelitev blagovnega izvoza

nafta in derivatov (5,1 o. t.), največji negativni prispevek pa je imel uvoz cestnih vozil in uvoz drugih transportnih vozil (-3,1 o. t.).

Slabšanje pogojev menjave blaga se je oktobra precej umirilo, kar je bilo večinoma posledica precej nižje rasti uvoznih cen. Pogoji menjave blaga so se oktobra medletno poslabšali le za 0,9 % (septembra za 4,2 %). Izvozne cene so se oktobra medletno povečale za 2,0 % (septembra za 2,5 %), uvozne cene za 2,9 % (septembra za 6,9 %). Oktobrsko upočasnitev rasti uvoznih cen povezujemo predvsem z medletnim padcem cen nafte in cen ostalih primarnih surovin. V desetih mesecih leta 2008 je bila rast izvoznih cen nižja (indeks 101,9) od rasti uvoznih cen (indeks 105,4), pogoji menjave pa so se poslabšali za 3,3 % (v enakem obdobju leta 2007 za 0,4 %).

Slika 8: Dinamika pogojev blagovne menjave

Rast **storitvene menjave**, predvsem izvoza, se je novembra na medletni ravni precej povečala. Rast izvoza se je okrepila s 15,5 % oktobra na 25,4 % novembra, k skupni rasti izvoza storitev pa je največ prispeval izvoz ostalih poslovnih storitev (zlasti posredovanj in raznih profesionalnih, poslovnih in tehničnih storitev), ter potovanj in cestnega transporta. Prispevek slednjega v primerjavi s tretjim četrtletjem leta 2008 stagnira, medtem ko sta se prispevka ostalih dveh skupin precej okrepila. Po oktobrskem medletnem znižanju se je uvoz storitev novembra neznatno povečal (0,9 %). K skupni rasti uvoza sta največ prispevala rast transporta in potovanj, prispevek gradbenih storitev pa je bil negativen. V enajstih mesecih leta 2008 se je izvoz storitev medletno povečal za 19,4 %, uvoz pa je bil višji za 8,6 %.

V **predelovalnih dejavnostih** je bil novembra zabeležen največji padec industrijske proizvodnje odkar so razpoložljivi podatki (leto 1992). V primerjavi z novembrom 2007 je bil obseg proizvodnje nižji za 12,7 % (prilagojeno

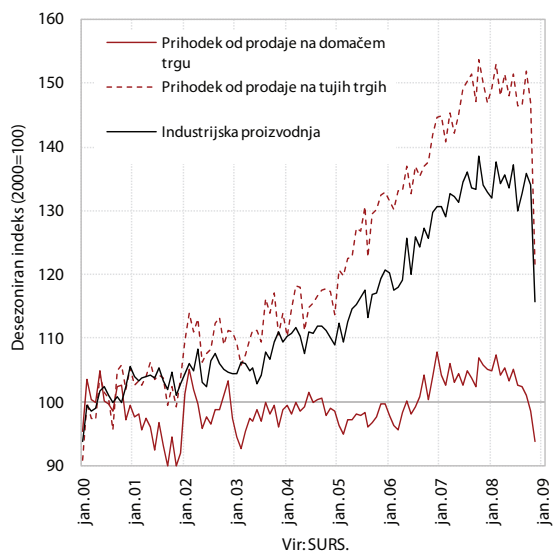
Tabela 2: Izbrani mesečni kazalniki gospodarske aktivnosti v Sloveniji

v %	2007	XI 08/ X 08	XI 08/ XI 07	I-XI 08/ I-XI 07
Izvoz ¹	16,9	-16,3	-8,1	6,5
-blago	16,3	-17,2	-13,9	3,8
-storitve	20,1	-12,7	25,4	19,4
Uvoz ¹	18,3	-17,8	-11,5	8,5
-blago	18,1	-18,6	-13,0	8,5
-storitve	20,1	-12,4	0,9	8,6
Industrijska proizvodnja	6,2	-12,8 ²	-12,0 ³	-0,6
-v predelovalnih dejavnostih	7,5	-13,7 ²	-12,7 ³	-0,5
Gradbeništvo - vrednost opravljenih gradbenih del	18,2	-20,3 ²	-8,1 ³	16,2
Prihodek v trgovini na drobno	9,5	-1,7 ²	2,8 ³	11,1
Gostinstvo - prihodek v gostinstvu	0,3	-1,2 ²	-6,2 ³	-3,8

Vir: BS, SURS, preračuni UMAR. ¹plačilnobilančna statistika, ²desezonirani podatki, ³delovnim dnevom prilagojeni podatki.

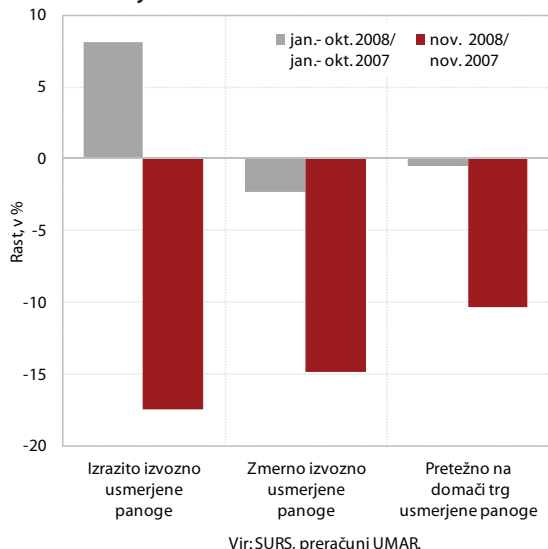
delovnim dnevom), glede na predhodni mesec pa za 13,7 % (desezonirano). Obseg proizvodnje se je tako spustil na raven iz leta 2005. Novim naročilom, ki so se krepko znižala že nekaj mesecev prej, je z nekajmesečnim zamikom sledila prodaja (v povprečju imajo podjetja predelovalnih dejavnosti zagotovljeno proizvodnjo za štiri mesece). Realni prihodek od prodaje se je znižal predvsem na tujih trgih, ki je bil v preteklih letih glavni vzvod rasti. Na evrskem trgu je bil glede na november 2007 nižji kar za 22,9 %, velik padec pa je bil zabeležen tudi na trgih tujih valut (-16,1 %). Še najmanjše, a kljub temu obsežno, je bilo znižanje prihodka od prodaje na domačem trgu (-14,4 %).

Slika 9: Proizvodnja in prihodek od prodaje v predelovalnih dejavnostih

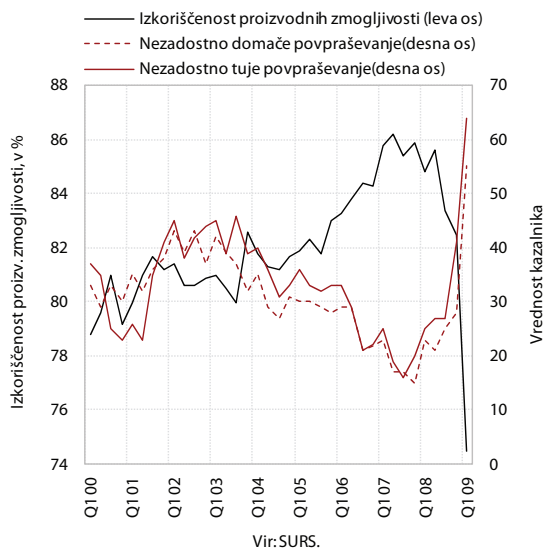
Novembra se je obseg proizvodnje zmanjšal v vseh panogah predelovalnih dejavnosti, najbolj v izrazito izvozno usmerjenih. Slednje so v povprečju desetih mesecev, predvsem po zaslugi kemične industrije, beležile še relativno ugodne stopnje rasti, novembra pa je bil obseg proizvodnje nižji za kar 17,5 % glede na november 2007. Pri tem je bil največji padec aktivnosti med izrazito izvozno usmerjenimi panogami zabeležen v proizvodnji vozil in plovil (-32,8 % medletno), zaradi velikosti pa je bil učinek 18,6-odstotnega padca proizvodnje kemične industrije še nekoliko večji. Ker je prodaja močno upadla tudi na domačih trgih, ni presenetljivo, da se je novembra proizvodnja krepko zmanjšala v vseh štirinajstih panogah predelovalnih dejavnosti.

Slika 10: Proizvodnja predelovalnih dejavnosti po izvozni usmerjenosti

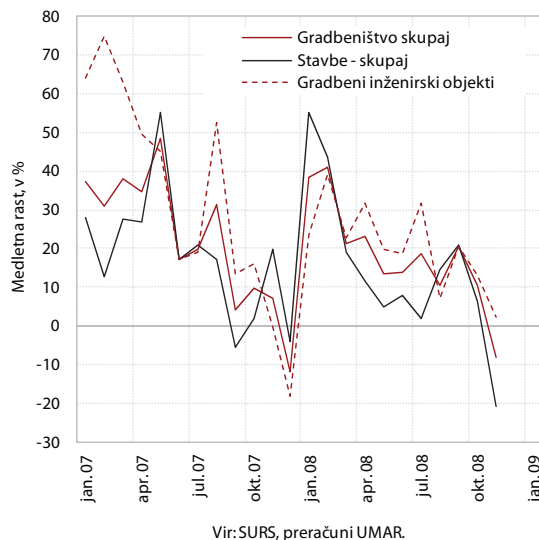
Nizka proizvodna aktivnost se odraža na trgu dela in v nizki izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti. Novembra se je v primerjavi s predhodnim mesecem število delovno aktivnih v predelovalnih dejavnostih znižalo za 1.484, največ v kovinski (450) in tekstilni (249) industriji ter v proizvodnji vozil in plovil (217). Obeti na trgu dela so neugodni tudi za prihodnje mesece. Po zadnji, januarski anketi poslovnih tendenc, je delež podjetij, ki pričakujejo, da bodo zmanjšali število zaposlenih za 53 o. t. presegel delež tistih, ki pričakujejo dodatno zaposlovanje. Medtem ko so še lani v enakem obdobju podjetja kot najpogostejši omejitveni dejavnik pri proizvodnji navedla pomanjkanje usposobljenih delavcev, pa je bil ta odgovor januarja letos med manj pogostimi. Največ podjetij vidi kot omejitev pri proizvodnji pomanjkanje domačega in tujega povpraševanja (55 % oz. 64 %), glede na septembrsko anketo pa je precej več podjetij kot omejitev pri proizvodnji navedlo negotove gospodarske razmere (41 %) in finančne probleme (23 %). Poleg tega se je v primerjavi s septembrom izrazito znižala tudi izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti, in sicer na 74,5 %, kar je najnižja vrednost odkar so razpoložljivi podatki (od leta 1996).

Slika 11: Izbrani kazalniki poslovnih tendenc v predelovalnih dejavnostih

Gradbena aktivnost se je novembra znižala. Po visoki rasti v začetku leta in umiritvi rasti na približno 15 % v drugem in tretjem četrtletju ter v oktobru, je bila novembra vrednost opravljenih del 8,1 % nižja kot leto pred tem. Vrednost del v nestanovanjski gradnji stavb je bila nižja za 30,5 %, v gradnji inženjerskih objektov višja za 2,5 %, v gradnji stanovanjskih stavb² pa ravno tako višja za 24,5 %. Po desezoniranih podatkih se je aktivnost novembra glede na oktober znižala kar za 20,3 %.

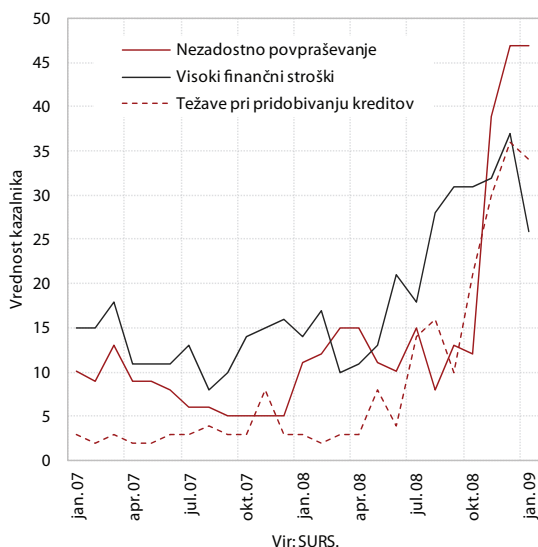
Slika 12: Vrednost opravljenih gradbenih del

² Pri interpretaciji podatka o vrednosti del v stanovanjski gradnji je treba opozoriti, da v te podatke niso vključena manjša podjetja, ki po naših ocenah večji del svoje aktivnosti opravijo v gradnji stanovanjskih stavb.

Podatki o pogodbah in poslovnih tendencah kažejo, da se bo umirjanje aktivnosti nadaljevalo. Po podatkih gradbene statistike je bila vrednost zaloge pogodb novembra 10,8 % nižja kot v enakem mesecu leta 2007. Vrednost novih pogodb je bila v enajstih mesecih leta 2008 glede na enako obdobje predhodnega leta 4,1 % nižja, predvsem zaradi znižanja v zadnjih mesecih. Podobno na umirjanje kažejo podatki poslovnih tendenc o omejitvenih dejavnikih, kjer vedno večji delež podjetij kot omejitveni dejavnik omenja nezadostno povpraševanje. Ta kazalnik je decembra dosegel najvišjo vrednost v zadnjih šestih letih, januarja je ostal na tej ravni. V zadnjih mesecih pa so se povečale tudi težave s pridobivanjem kreditov in visokimi finančnimi stroški.

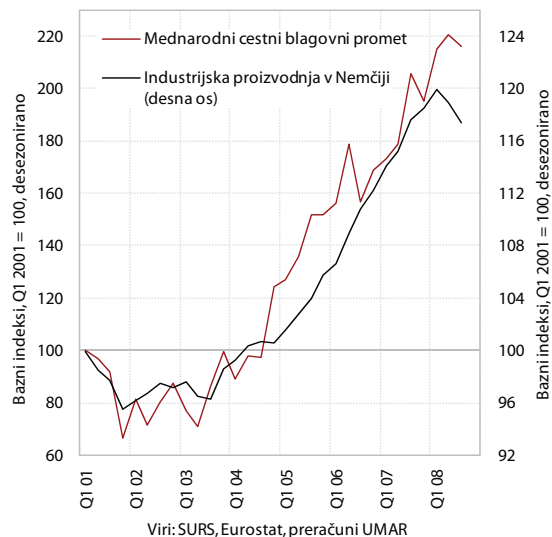
Slika 13: Omejitveni dejavniki v gradbeništvu po poslovnih tendencah

V tretjem četrletju leta 2008 se je rast obsega cestnega blagovnega prometa precej umirila, nadaljnje poslabšanje pa pričakujemo v zadnjem četrletju. Potem ko je v prvi polovici leta 2008 obseg cestnega blagovnega prometa medletno naraščal še za četrtno, je v tretjem četrletju porasel le za 7,7 %, skupaj v treh četrletjih medletno za 18,8 %. V tretjem četrletju je bila rast obsega mednarodnih cestnih blagovnih prevozov domačih prevoznikov z 8,5 % dvakrat višja od rasti prevozov znotraj Slovenije (4,1 %). Ob zniževanju industrijske proizvodnje (in obsega gradbene dejavnosti) pri nas in pri naših glavnih trgovinskih partnericah v zadnjih mesecih so obeti za rast v zadnjem četrletju skromni. V tretjem četrletju se je obseg prevozov blaga po železnici sicer malo povečal, v devetih mesecih skupaj pa, kljub povišanju obsega notranjih prevozov za desetino, medletno znižal za 1,9 %. Delež notranjih prevozov namreč tako v cestnem kot železniškem prometu znaša le 19 % vseh prevozov, ostalo so mednarodni. V ostalih segmentih, ki skupaj predstavljajo dobro tretjino transportnih dejavnosti, sta se v enajstih mesecih leta 2008 pristaniški in pomorski blagovni promet na medletni ravni okreplila za 6,3 % in

20,4 %. V okviru prevoza potnikov stagnirata mestni in medkrajevni avtobusni (v enajstih mesecih medletno -0,7 % in -0,2 %), železniški pa je v prvih treh četrletjih 2008 medletno narasel za 6,1 %. Zaradi visoke osnove (predsedovanje Slovenije EU) se je v drugi polovici leta 2008 začela pospešeno umirjati rast v zračnem in letališkem prometu, ki pa bo na letni ravni še vedno visoka.

Slika 14: Mednarodni cestni blagovni promet in industrijska proizvodnja v Nemčiji

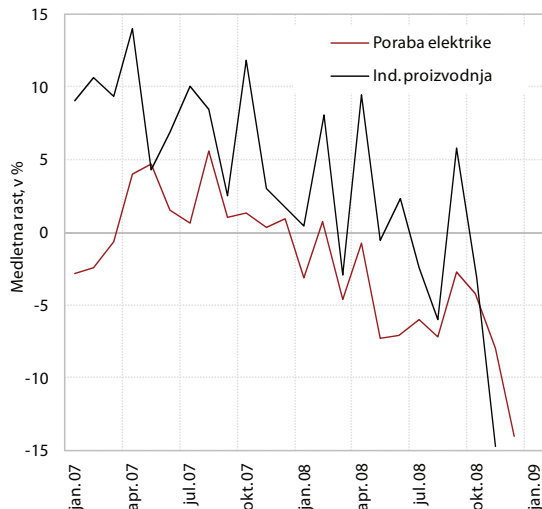

Leta 2008 se je proizvodnja **električne energije** občutno povišala, poraba pa znižala, pri čemer slednje v zadnjih mesecih odraža poglobljanje gospodarske krize. Proizvodnja elektrike se je decembra medletno povečala za 6,7 %, v celem letu 2008 pa za 9,7 %. Decembra je proizvodnja hidroelektrarn poskočila kar za 120,6 %, v letu 2008 skupaj za četrtno, proizvodnja nuklearke je bila v letu 2008 (brez rednega remonta) pričakovano višja za desetino, proizvodnja termoelektrarn pa se praktično ni povišala (0,5 %). Poraba elektrike se je decembra medletno znižala za 14,0 %, v celem letu 2008 pa za 5,4 %. Decembrsko znižanje porabe neposrednih odjemalcev je bilo daleč največje v letu 2008, 38,2-odstotno, prav tako pa tudi 9,7-odstotno znižanje distribucijske porabe, kar nakazuje nadaljnje znižanje industrijske proizvodnje decembra 2008. Povečanje izvoza za četrtno in znižanje uvoza za sedmino je pomenilo, da smo decembra imeli neto izvoz v višini 19,2 % proizvodnje, v letu 2008 skupaj 10,6 %, kar je največ po letu 2001.

Novembra se je v delu **trgovine na drobno**³, povezanim s trajnimi in poltrajnimi dobrinami, nadaljevalo umirjanje aktivnosti. Medletna rast realnega prihodka v trgovini na drobno se je oktobra in novembra občutno umirila.

³ Skupaj trgovina na drobno, trgovina z motornimi vozili in vzdrževanje le-teh ter trgovina na drobno z motornimi gorivi (50+52)

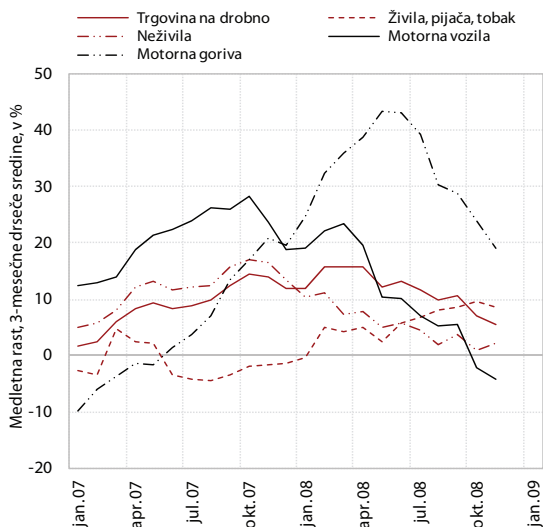
Slika 15: Poraba elektrike in industrijska proizvodnja predelovalnih dejavnosti

Vir: SURS, ELES, preračuni UMAR.

Drugi mesec zapored se je na medletni ravni znižal realni prihodek v trgovini z motornimi vozili, kjer se rasti umirjajo od marca, rast v trgovini z motornimi gorivi pa se je več kot prepolovila v primerjavi s povprečno rastjo v prvih treh četrtletjih. Po visoki rasti v prvih dveh mesecih leta 2008 se je rast števila prvič registriranih motornih vozil v naslednjih mesecih umirila, novembra pa je bilo njihovo število drugi mesec zapored nižje kot v enakem mesecu predhodnega leta (-18,9 %). Rast v trgovini z neživili je bila v enajstih mesecih leta 2008 več kot enkrat nižja kot v enakem obdobju leta 2007, v trgovini z živili pa rast ostaja visoka. V prihodnjih mesecih lahko pričakujemo nadaljnje umirjanje aktivnosti v trgovini na drobno, saj je kazalnik zaupanja januarja po desezoniranih podatkih znova dosegel najnižjo vrednost v celotnem opazovanem obdobju.

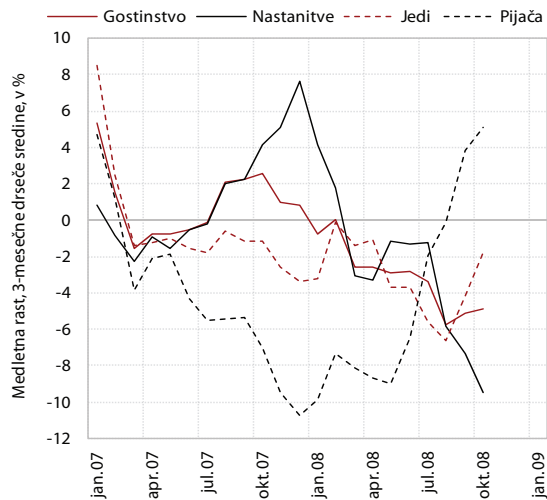
Slika 16: Prihodek v trgovini na drobno

Vir: SURS, preračuni UMAR.

Aktivnost v **gostinstvu** se je znižala tudi novembra. Realni prihodek se je medletno znižal peti mesec zapored, ponovno predvsem zaradi nižjega realnega prihodka v skupini nastanitve in z njimi povezane storitve (-15,7 %). V enajstih mesecih je bilo medletno znižanje realnega prihodka v tej skupini (-5,9 %) trikrat večje kot v skupini priprava in serviranje jedi ter skoraj dvakrat večje kot v skupini točenje pijač. Tudi število turističnih prenočitev je bilo novembra znova medletno nižje (-4,4 %), saj je bilo četrti mesec zapored medletno manj prenočitev tujih turistov (-11,9 %). Do novembra je bilo turističnih prenočitev ob 0,9-odstotnem zmanjšanju prenočitev tujcev (9,0-odstotna rast leta 2007) in 4,8-odstotni rasti prenočitev domačih turistov, v primerjavi z enakim obdobjem leta 2007 1,4 % več (7,2 % leta 2007).

Slika 17: Prihodek v gostinstvu

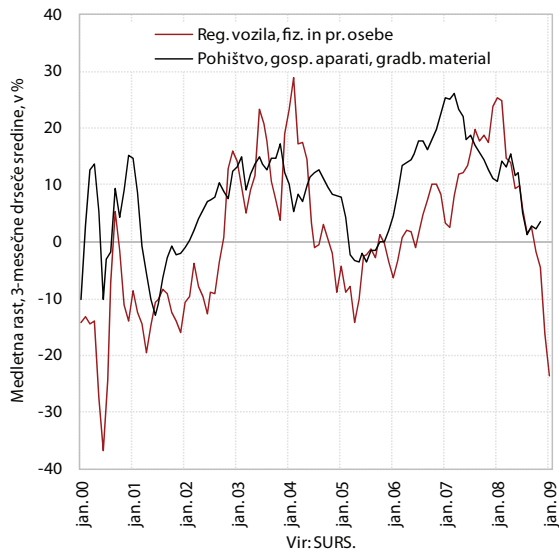

Vir: SURS, preračuni UMAR.

Razpoloženje **potrošnikov** se je januarja ponovno poslabšalo; večji nakupi trajnih dobrin so se v zadnjih mesecih precej umirili. Kazalnik zaupanja potrošnikov je januarja tretji mesec zapored dosegel najnižjo raven doslej, v primerjavi z decembrom pa je njegova originalna vrednost padla kar za 8,0 o. t. Potrošniki so zelo pesimistični glede gospodarskega stanja v prihodnjem letu (prav tako menijo glede preteklega gospodarskega stanja), brezposelnosti in večjih nakupov. Menijo tudi, da je sedaj primeren trenutek za varčevanje in da jih bo v prihodnjem letu več varčevalo (kazalnika sta na najvišji ravni po juliju 2007). V drugi polovici leta 2008 so se precej umirili nakupi trajnih dobrin. Fizične osebe so v drugem polletju 2008 registrirale približno 1.100 osebnih vozil (-7,5 %) manj kot v enakem obdobju predhodnega leta. Vrednost nakupov pohištva in gospodinjskih aparatov pa je bila še vedno višja kot leto prej, vendar se je stopnja rasti zelo upočasnila (z 12,5 % medletno v prvem polletju na 2,0 % v drugem).

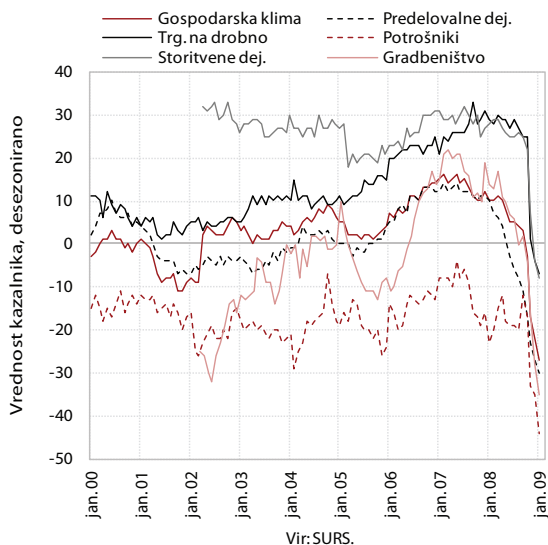
Kazalnik gospodarske klime je januarja ponovno padel in dosegel novo najnižjo vrednost od oblikovanja leta 2000.

Slika 18: Nakupi trajnih dobrin

Ponovno se je znižala vrednost vseh petih podkazalnikov, ki so vsi (z izjemo gradbeništva) že tretji mesec zapored dosegli najnižjo raven od začetka merjenja. Na skupno znižanje je januarja najbolj vplivalo znižanje kazalnika v storitvenih dejavnostih, kjer so vrednosti večine kazalnikov (poslovni položaj, povpraševanje, pričakovano zaposlovanje, pričakovane prodajne cene in zaupanje) dosegle najnižjo vrednost od začetka merjenja, in znižanje kazalnika zaupanja potrošnikov.

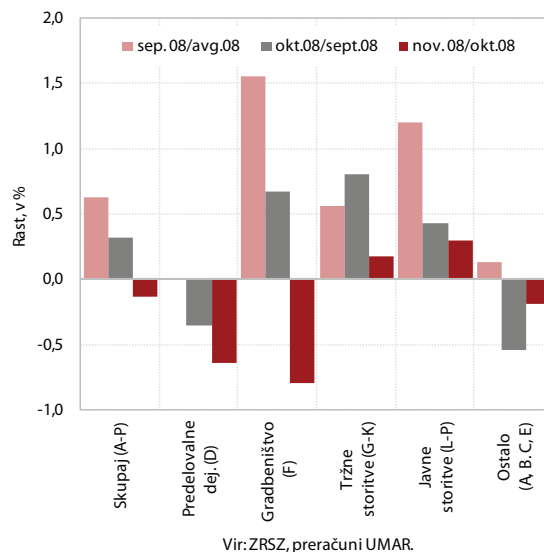
Slika 19: Poslovne tendence

Trg dela

Poslabšanje razmer na **trgu dela** glede zaposlenosti se nadaljuje. Število delovno aktivnih se je novembra znižalo za 0,1 %, medletna stopnja rasti pa se je znižala za 0,5 o.t. na 2,2 %. V primerjavi z oktobrom se je število delovno aktivnih še naprej povečevalo v večini storitev (po številu najbolj v trgovini), najbolj upadlo pa v gradbeništvu in predelovalnih dejavnostih. Število potreb po delavcih in novih zaposlitev se je decembra zmanjšalo že tretji mesec zapored. Obojih je bilo 22,0 % manj kot novembra, na medletni ravni pa 13,4 % oz. 8,1 % manj. Število delovnih dovoljenj za tujce, ki je oktobra že preseгло 90.000, pa se še ne zmanjšuje. Decembra se je povečalo še za nadaljnjih 261 na 90.696. Vlada je konec januarja sprejela uredbo o določitvi kvote delovnih dovoljenj za leto 2009, ki znaša 24.000, kar je manj kot lani (32.000).

Slika 20: Sprememba števila delovno aktivnih po področjih dejavnosti

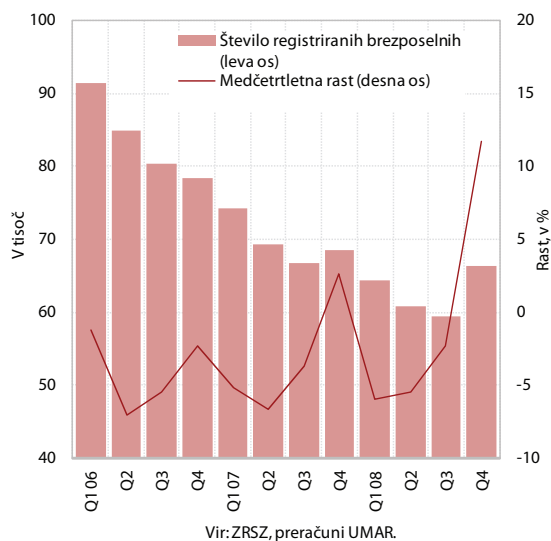

Rast brezposelnosti se je nadaljevala tudi decembra. Že od septembra se povečuje število oseb, ki so izgubile delo. Med njimi se povečujeta deleža tistih, ki so izgubili delo za določen čas in iz poslovnih razlogov. Zmanjšuje se število brezposelnih, ki so delo dobili.⁴ Novembrska stopnja registrirane brezposelnosti se je povečala na 6,7 %. Kljub temu, da se število registriranih brezposelnih povečuje že tretji mesec zapored in je samo v zadnjem četrtletju leta 2008 glede na predhodno četrtletje naraslo za 11,7 %, je bilo na medletni ravni decembra še vedno 3,2 % nižje. Povprečno je bilo v letu 2008 registriranih 63.215 brezposelnih oseb, kar je 8.121 (11,4 %) manj kot v letu 2007. Število brezposelnih se je v letu 2008 znižalo predvsem zaradi manjšega števila prijavljenih iskalcev prve zaposlitve. Teh je bilo 15,1 % manj kot leta 2007. Do novembra je bilo manjše tudi skupno število oseb, ki so se prijavile med brezposelne zato, ker so izgubile

⁴ Glej Ekonomsko ogledalo, december 2008

delo. Decembrski priliv pa je bil tako visok (1.145 oseb), da jih je bilo v celem letu 2008 1,0 % več kot predhodno leto. Med prijavljenimi brezposelnimi v letu 2008 je bilo takšnih, ki so bili zaposleni za določen čas 57,1 %, 12,6 % po lastni volji (ta deleža se še naprej povečujeta), 16,2 % iz poslovnih razlogov, 4,7 % zaradi stečaja podjetja, ostalo (9,5 %), pa iz različnih drugih vzrokov. Po drugi strani so bili odlivi iz brezposelnosti manjši kot v letu 2007. Delo je dobilo 15,2 % manj brezposelnih, odlivov iz različnih administrativnih razlogov pa je bilo 12,3 % manj kot v letu 2007. V letu 2008 se je nekoliko zmanjšal delež žensk med brezposelnimi (na 52,8 %, kar je 2,1 o. t. manj kot leto prej). Zmanjšujeta se tudi deleža mladih in iskalcev prve zaposlitve, povečuje pa delež starejših od 50 let, ki jih je bilo že 34,7 %, kar je 3,6 o. t. več kot leto prej.

Slika 21: Gibanje števila registriranih brezposelnih oseb

Vir: ZRSZ, preračuni UMAR.

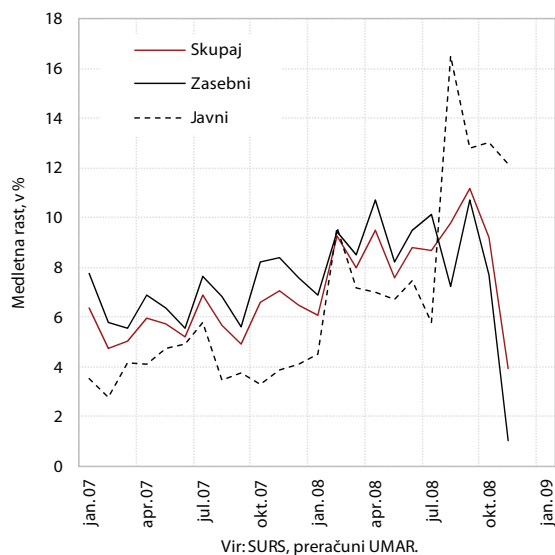
Tabela 3: Kazalniki gibanja na trgu dela

v %	2007	XI 08/ X 08	XI 08/ XI 07	I-XI 08/ I-XI 07
Aktivno prebivalstvo	1,6	0,0	1,5	1,9
Formalno delovno aktivni	3,5	-0,1	2,2	3,1
- Zaposleni v podjetjih in organizacijah ter pri fizičnih osebah	3,3	-0,2	2,2	3,2
Registrirani brezposelni	-16,9	1,2	-7,3	-12,1
Povprečna nominalna bruto plača	5,9	8,9	3,9	8,3
- zasebni sektor	6,9	11,2	1,0	8,0
- javne storitve	4,1	3,4	12,2	9,4
	2007	XI 07	X 08	XI 08
Stopnja registrirane brezposelnosti	7,7	7,3	6,6	6,7
Povprečna nominalna bruto plača (v EUR)	1.284,79	1.491,65	1424,08	1.550,29
Zasebni sektor (v EUR)	1.217,14	1.467,82	1333,46	1.482,97
Javni sektor (v EUR)	1.485,09	1.563,28	1696,23	1.753,49

Vir: ZRSZ, SURS, preračuni UMAR.

Novembra je zaradi izrednih izplačil ob koncu leta rast **plač** poskočila, v enajstih mesecih leta 2008 pa je, kljub medletni umiritvi v zadnjih dveh mesecih, še vedno precej višja kot v enakem obdobju leta 2007. Bruto plača na zaposlenega se je novembra v primerjavi s preteklim mesecem zvišala za 8,9 % nominalno, kar je najnižje novembrsko povišanje v zadnjih štirih letih. Brez izrednih izplačil bi bila novembrska bruto plača celo nekoliko nižja od oktobrske, delno tudi zaradi dveh delovnih dni manj. Umirjanje rasti plač je še izrazitejše na medletni ravni (3,9 %), predvsem zaradi znatnega znižanja rasti plač v zasebnem sektorju. V enajstih mesecih leta 2008 je rast povprečne bruto plače znašala 8,3 % in bila precej višja od primerljive rasti v enakem obdobju leta 2007 (5,9 %), realno pa je za njo celo zaostajala. Ob nekoliko hitrejši rasti plač in progresivni obdavčitvi je bila rast neto plač v enakem obdobju za pol odstotne točke počasnejša.

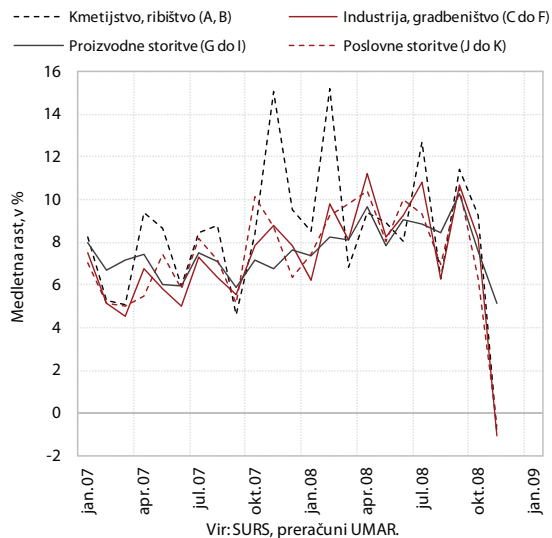
Slika 22: Nominalna bruto plača na zaposlenega

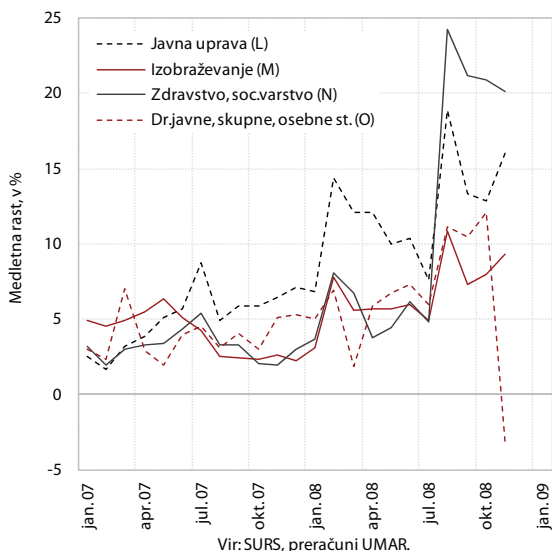
Vir: SURS, preračuni UMAR.

Gibanje plač v zasebnem sektorju že odseva zaostrene gospodarske razmere. Novembrska rast bruto plače v zasebnem sektorju (11,2 %) je bila sicer zaznamovana z izrednimi izplačili ob koncu leta, ta pa so bila skromnejša kot v letu 2007. Povprečni znesek izplačil trinajstih plač je bil nižji za 8,8 %, prejel pa jih je tudi nižji odstotek zaposlenih (19,9 % oz. 3,9 o. t. manj kot novembra 2007). Na medletni ravni je bila rast bruto plače le 1,0-odstotna, v povprečju enajstih mesecev pa 8,0-odstotna. Pri tem so pozitivno medletno rast dosegle samo plače v skupini proizvodnih storitev (G do I; 5,1-odstotno), v vseh drugih skupinah pa so se plače znižale, v povprečju za slab odstotek. Takšna gibanja plač so rezultat sovpadanja lanskega manjšega obsega izplačil trinajstih plač (posledica oteženega poslovanja podjetij) in visoke osnove leta 2007.

V javnem sektorju je bila rast plač novembra visoka (3,4-odstotna), medletna in povprečna rast plač pa sta še naprej višji kot v zasebnem sektorju. Mesečna rast plač je bila

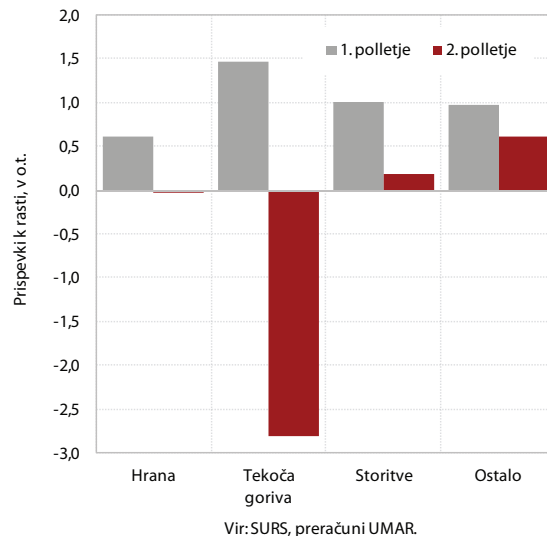
Slika 23: Bruto plače v zasebnem sektorju

nepričakovano visoka zlasti v javni upravi, predvsem zaradi povečanih izplačil sodnikom (za dobrih 15 %). V primerjavi z novembrom 2007 so bile plače v povprečju višje za 12,2 %, v enajstih mesecih leta 2008 pa za 9,4 % glede na enako obdobje predhodnega leta. Zaradi odprave plačnih nesorazmerij smo pričra visoki medletni in povprečni rasti plač v vseh dejavnostih javnega sektorja, še posebej v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva (novembra 20,1-odstotna medletna rast), kjer so bile odprave nesorazmerij največje. V drugih javnih, skupnih in osebnih storitvah so se novembra plače na medletni ravni znižale (za 3,2 %), kar povezujemo z dejstvom, da je večina njih zaposlenih v zasebnem sektorju, kjer so plače v večini prav tako upadle.

Slika 24: Bruto plače v javnem sektorju

Cene

Decembra je medletna **inflacija** v Sloveniji znašala 2,1 %.⁵ Inflacija v Sloveniji se je umirila hitreje kot v evrskem območju. V drugi polovici leta se je medletna rast harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin v Sloveniji znižala s 6,9 % julija na 1,8 % decembra, na ravni celotnega evrskega območja pa v enakem obdobju s 4,0 % na 1,6 %. Pomemben razlog za hitrejše umirjanje medletne inflacije pri nas je podobno kot v obdobju naraščanja inflacije, približno 60 % večji delež tekočih goriv za prevoz in ogrevanje v strukturi izdatkov povprečnega gospodinjstva in s tem v domačem indeksu cen življenjskih potrebščin kot na ravni celotnega evrskega območja.

Slika 25: Prispevki posameznih skupin cen v letu 2008

Umirjanje osnovne inflacije se je nadaljevalo tudi decembra. Medletna rast indeksa cen življenjskih potrebščin, merjena brez cen nepredelane hrane in energije, se je v zadnjih nekaj mesecih znižala in decembra znašala 3,9 %. Ključni dejavnik umirjanja osnovne inflacije je še naprej umirjanje rasti cen predelane hrane, ki se je z 11,3-odstotne rasti aprila 2008 umirila na 5,2 % decembra.

Cene, ki so pod različnimi oblikami regulacije so se v letu 2008 znižale (-7,8 %). Energentom so se cene znižale za 11,9 %, ostale regulirane cene pa so se povišale za 0,4 %. Lanska rast reguliranih cen je bila tako skladno z usmeritvami Načrta uravnavanja reguliranih cen za leti 2008 in 2009, zaostala za rastjo prostih cen, ki so se po naši oceni povišale za 3,6 %.

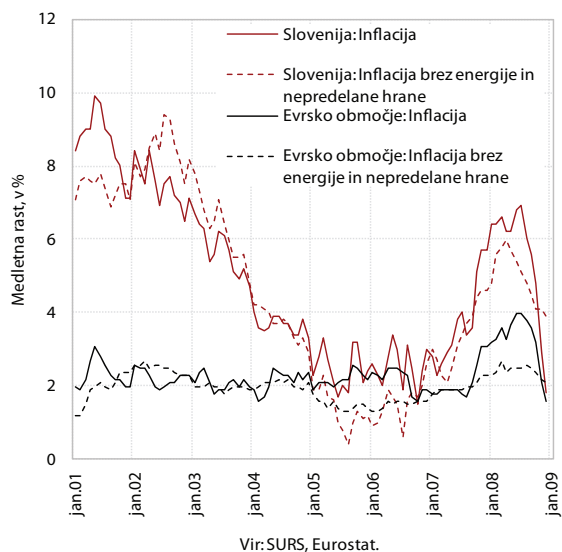
⁵ Več o decembrskih inflacijskih gibanjih glej Ekonomsko ogledalo, december 2008. Podatek o januarski inflaciji bo SURS objavil 9. 2., saj bodo z januarjem 2009 pri indeksih cen izvedene nekatere metodološke spremembe, kot so sprememba uteži, ažuriranje liste proizvodov in storitev ter prodajnih mest, na katerih se spremljajo cene.

Tabela 4: **Cene**

v %	2007		2008		
	XII 2007/ XII 2006	Φ (I 07–XII 07)/ Φ (I 06–XII 06)	XII 2008/ XI 2008	XII 2008/ XII 2007	Φ (I 08–XII 08)/ Φ (I 06–XII 07)
Cene življenjskih potrebščin (CPI)	5,6	3,6	-0,6	2,1	5,7
Blago	6,0	3,2	-1,0	1,3	6,0
-Goriva in energija	9,8	3,1	-5,8	-7,2	10,6
-Drugo	5,2	3,2	0,1	3,2	5,0
Storitve	4,8	4,5	0,3	3,8	5,0
Cene življenjskih potrebščin (HICP)	5,7	3,8	-0,7	1,8	5,5
Regulirane cene ¹	7,2	2,6	-5,8	-7,8	9,6
-Energija	9,6	2,7	-8,8	-11,9	14,4
-Drugo	1,5	2,4	0,3	0,4	0,1
Osnovna inflacija					
-odrezano povprečje	3,2	2,3	-0,1	2,6	3,9
-brez (sveže) hrane in energije	4,0	2,7	0,2	3,9	4,6
Cene življenjskih potrebščin (HICP) v evrskem območju	3,1	2,1	-0,1	1,6	3,3
Cene industrijskih proizvodov domačih proizvajalcev					
-na domačem trgu	6,3	5,4	-0,4	3,1	5,6
-na evrskem območju	0,9	5,0	-1,1	-0,1	2,1

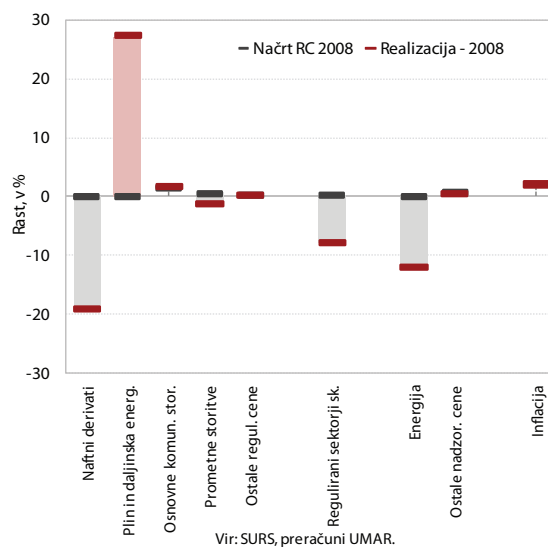
Viri podatkov: SURS, Eurostat; preračuni UMAR. Opomba: ¹ Zaradi vsakoletnih sprememb indeksa reguliranih cen podatki med posameznimi leti niso neposredno primerljivi.

Slika 26: **Inflacija v Sloveniji in celotnem evrskem območju**

Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu so se decembra znižale že četrty mesec zapored. Ponovno se je znižala tudi rast cen na medletni ravni, s 3,6 % na 3,1 %, za prodajo na tujih trgih pa z 2,5 % na 0,8 %. Umirjanje medletne rasti cen je v pretežni meri posledica umirjanja rasti cen v proizvodnji hrane, pijač in krmil, ter padanja cen v proizvodnji kovin in kovinskih

Slika 27: **Regulirane cene**

izdelkov, kjer so bile cene decembra 2008 glede na december 2007 nižje za 2,8 % na domačem trgu in za 5,4 % na tujem trgu.

Novembra se je **cenovna konkurenčnost**, merjena z relativnimi cenami življenjskih potrebščin, po petmesečnem izboljšanju na mesečni ravni, izboljšala tudi medletno. Ob nekoliko upočasnjenem upadanju na mesečni ravni

(-0,4 %, oktobra -0,8 %) je realni efektivni tečaj, deflaciran z relativnimi cenami življenjskih potrebščin, novembra 2008, prvič po marcu leta 2006, padel tudi medletno (-0,7 %, v prvih enajstih mesecih skupaj je bil 3,0 % višji). Pod vplivom močnega upadanja evra do USD, JPY in CHF se je padanje nominalnega efektivnega tečaja nadaljevalo (-0,2 % na mesečni in -1,7 % na medletni ravni), ob tem, ko se je evro hkrati okreplil do večine drugih valut EU, najizraziteje do GBP, nekoliko manj pa do SEK, HUF in PLN. Relativne cene so novembra na mesečni ravni ponovno padle (-0,2 %), umirjanje njihove medletne rasti pa je bilo ponovno izrazitejše (na 1,0 %, z oktobrskih 1,6 %).

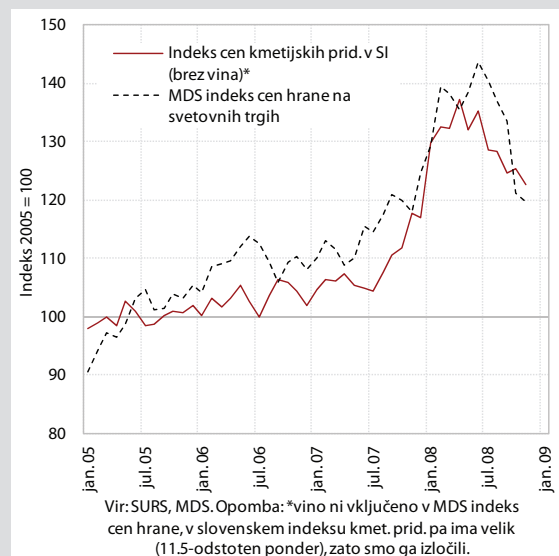
Merjeno z relativnimi cenami industrijskih proizvodov se je novembra medletno izboljšanje cenovne konkurenčnosti upočasnjeno nadaljevalo. Realni efektivni tečaj, deflaciran z relativnimi cenami industrijskih proizvodov predelovalnih dejavnosti⁶, je novembra v primerjavi z oktobrom porasel (za 0,8 %), posledično pa je bil nižji tudi njegov medletni padec (-0,2 %, oktobra -1,0 %). Novembrsko poslabšanje sicer ugodnih gibanj je bilo posledica izrazitejše rasti relativnih cen (mesečno za 1,0 %, medletno za 1,5 %), po njihovi enoletni skromni rasti, ko je bila rast cen industrijskih proizvodov predelovalnih dejavnosti v Sloveniji zelo podobna njihovi rasti v trgovinskih partnericah.

Okvir 2: Cene hrane

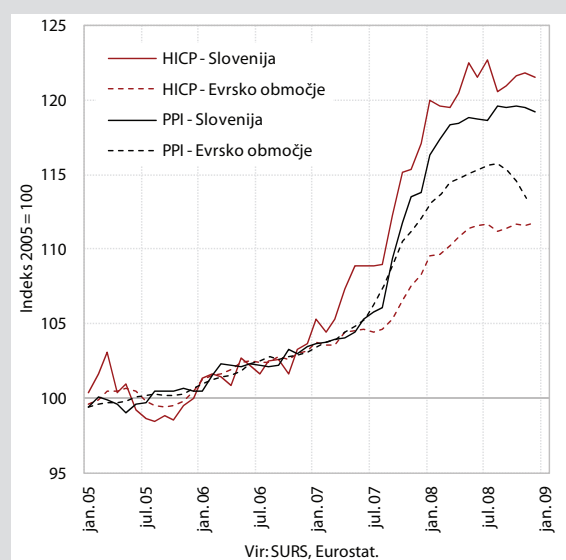
V letu 2007 in prvi polovici leta 2008 so cene hrane na svetovnih trgih in tudi v Sloveniji precej porasle. V tem času so cene prehranskih surovin na svetovnih trgih izredno hitro naraščale, podobno pa so naraščale tudi cene kmetijskih proizvodov pri slovenskih pridelovalcih. To je pospešilo rast cen v proizvodnji hrane, pijač in krmil ter rast cen hrane v maloprodaji. Ta je bila poleg rasti cen tekočih goriv za prevoz in ogrevanje tudi glavni dejavnik pospešene rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji v tem obdobju. Rast cen hrane na svetovnih trgih je povzročila rast cen hrane v celotnem evrskem območju. Podobno kot v Sloveniji so se povišale vmesne cene v proizvodnji in končne cene v trgovini na drobno. Ključna razlika pri gibanju cen hrane v Sloveniji v primerjavi z gibanjem teh cen v evrskem območju pa je bila ta, da so se cene v proizvodnji hrane, pijač in krmil ter v maloprodaji v Sloveniji povišale precej bolj kot se v povprečju evrskega območja. Poleg tega je rast cen hrane v maloprodaji v Sloveniji preseгла rast cen v proizvodnji, medtem ko je v evrskem območju za njo zaostala.

V drugi polovici leta 2008 so se cene prehranskih surovin na svetovnih trgih in tudi v Sloveniji pričele zniževati, kar na cene v maloprodaji ni vplivalo. Cene kmetijskih surovin na svetovnih trgih so se v drugi polovici leta zniževale, podoben trend zniževanja pa se je pričel tudi pri cenah kmetijskih pridelkov pri slovenskih pridelovalcih. Posledično so se začele zniževati tudi cene v naslednjem členu prehranske verige, to je v proizvodnji hrane, pijač in krmil. Na ravni celotnega evrskega območja se je to začelo dogajati septembra 2008, v Sloveniji pa malo občutneje decembra 2008. Končne cene hrane v maloprodaji pa zniževanju cen na začetku verige ne sledijo niti na evrskem območju, niti v Sloveniji in se tako še naprej ohranjajo na relativno visokem nivoju.

Slika 28: MDS indeks cen hrane in cen kmetijskih pridelkov pri slovenskih pridelovalcih

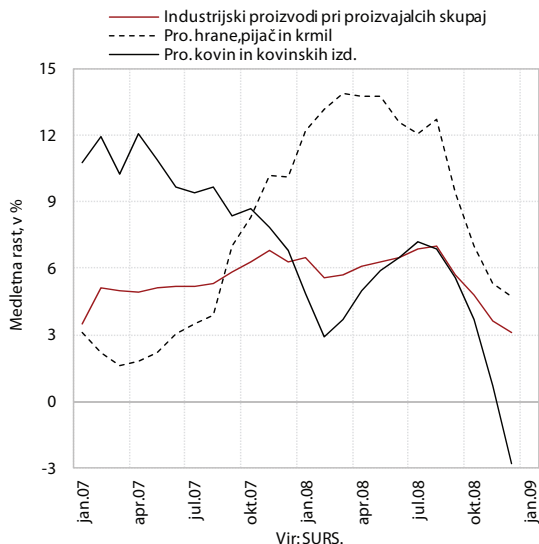

Slika 29: Indeks cen v proizvodnji hrane, pijač in krmil, in maloprodajnih cen hrane

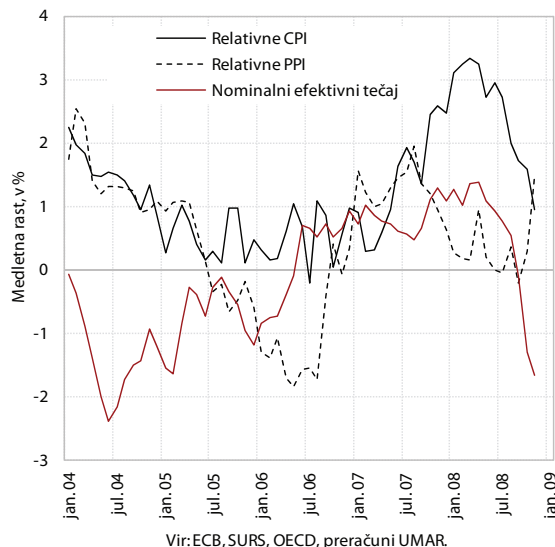

⁶ Na domačem trgu.

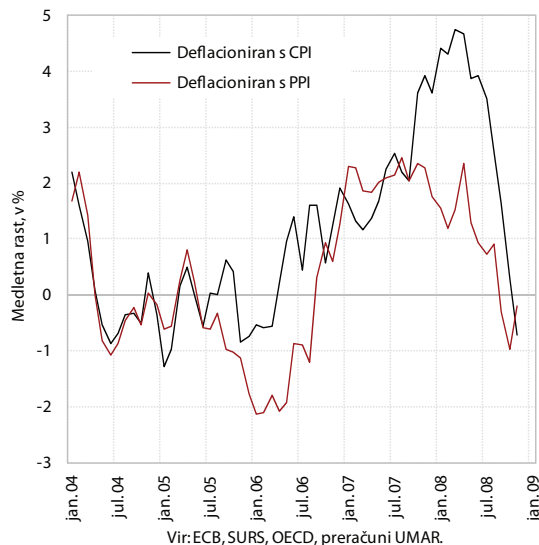
Slika 30: Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu

Slika 32: Realni efektivni tečaj

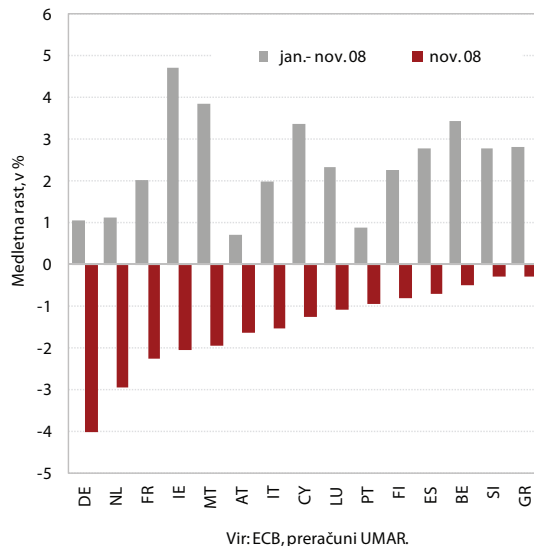
Slika 31: Realni efektivni tečaj

Novembra je bila v vseh članicah evrskega območja cenovna konkurenčnost boljša kot pred letom. Slovenija je bila med članicami z najnižjim medletnim padcem realnega efektivnega tečaja, deflacioniranega s HICP. Ob še vedno relativno visoki inflaciji, ki se je sicer še naprej postopno umirjala⁷, so bili zaradi nadpovprečno velikega deleža

menjave, ki jo Slovenija realizira na evrskem območju, učinki padca evra na izboljšanje slovenske cenovne konkurenčnosti relativno manjši. V enajstih mesecih skupaj je bila cenovna konkurenčnost v vseh članicah evrskega območja še slabša kot pred letom, Slovenija pa je bila v skupini članic z zmernim poslabšanjem.

Slika 33: Realni efektivni tečaji članic evrskega območja, deflacionirani s HICP

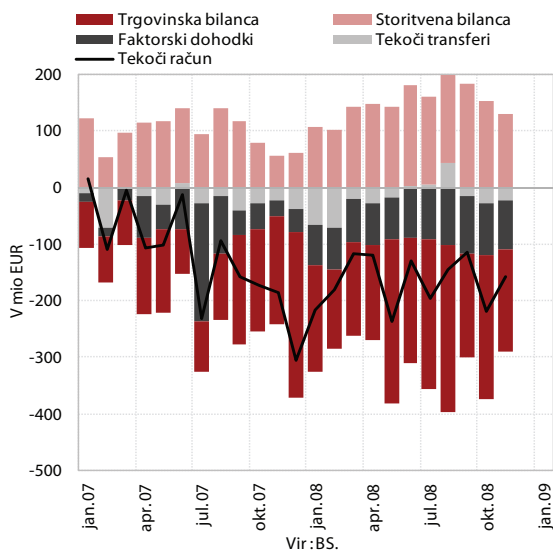

⁷ Še septembra je bila Slovenija skupaj z Belgijo, po višini medletne inflacije med članicami na 1. do 2. mestu, oktobra na 3. do 4. mestu, medtem ko je bila novembra Slovenija, skupaj z Grčijo na 5. do 6. mestu. V enajstih mesecih je bila medletna inflacija med članicami evrskega območja v Sloveniji še najvišja, kljub relativnem zmanjšanju razlik.

Plačilna bilanca

Ob nekoliko upočasnjeni rasti novembra je primanjkljaj na **tekočem računu plačilne bilance** v enajstih mesecih presegel 1,8 mrd EUR. Novembra je bil primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance med nižjimi (157,5 mio EUR) v letu 2008 in tudi nekoliko nižji kot novembra 2007, k čemur sta prispevala višji presežek v storitveni bilanci in nižji primanjkljaj v trgovinski bilanci. Višja pa sta bila primanjkljaja v bilanci faktorskih dohodkov in bilanci tekočih transferjev. V enajstih mesecih pa je dosegel 1.825,6 mio EUR, kar je 676,3 mio EUR več kot v enakem obdobju leta 2007.

Slika 34: Komponente salda tekočega računa plačilne bilance

Trgovinski primanjkljaj je novembra znašal 181,4 mio EUR in je bil najnižji po maju (ko je začel hitreje naraščati). Tudi v primerjavi z novembrom 2007 je bil novembra 2008 primanjkljaj nekoliko nižji, v enajstih mesecih pa je bil za 980 mio EUR višji kot v enakem obdobju preteklega leta. V obdobju enajstih mesecev se je blagovni primanjkljaj povečal za 980 mio EUR, povečal se je primanjkljaj v menjavi z državami EU in zmanjšal presežek v menjavi z državami nečlanici EU. Po desetmesečnih podatkih se je blagovni primanjkljaj po namenski strukturi povečal predvsem zaradi naraščajočega primanjkljaja v menjavi proizvodov za vmesno porabo, kar je glede na močno prisotnost te uvozne komponente v izvozu povezano z ohlajanjem mednarodne konjunkturo in upadanjem tujega povpraševanja. Čeprav je bilo medletno poslabšanje pogojev menjave blaga oktobra skromno, pa je v desetih mesecih leta 2008 k rasti blagovnega primanjkljaja prispevalo več kot dve tretjini (68,5 %).

Presežek v storitveni bilanci je bil novembra nižji kot v preteklih mesecih, vendar še precej višji kot novembra 2007, in sicer zaradi visokega izvoza poslovnih storitev. Presežek v storitveni bilanci je novembra znašal 132,0 mio EUR. K

povišanju na medletni ravni je največ prispeval višji izvoz v menjavi ostalih poslovnih storitev, zlasti posredovanj ter raznih poslovnih, profesionalnih in tehničnih storitev. Po oktobrski izraziti krepitvi neto izvoza gradbenih storitev, je bil prispevek slednjega novembra že precej nižji. Oktobra in novembra se je na medletni ravni krepil presežek v menjavi skupine ostalih storitev, presežka v menjavi potovanj in transporta pa sta se znižala. Pri slednjem je znižanje sovpadalo z upadanjem rasti blagovne menjave. V enajstih mesecih leta 2008 se je presežek v storitveni bilanci v primerjavi z enakim obdobjem predhodnega leta povečal za 522,6 mio EUR, na 1.652,8 mio EUR.

Primanjkljaj v bilanci faktorskih dohodkov, ki je v letu 2008 naraščal zaradi višjih plačil neto obresti, je bil novembra medletno višji predvsem zaradi višjih neto odlivov iz naslova dividend. Rast neto plačil obresti na tuje kredite, ki se je novembra nekoliko upočasnila, ostaja glavni dejavnik rasti primanjkljaja bilance faktorskih dohodkov. Novembra so se medletno znižale neto prejete obresti iz naslova vrednostnih papirjev, večinoma obveznic in zadolžnic bančnega sektorja. Od septembra pa se medletno povečujejo neto odlivi iz naslova dividend, saj so tuji neposredni investitorji v teh mesecih medletno bolj povečali izplačila dividend in razdeljenega dobička kot pa slovenski neposredni investitorji v tujini. V enajstih mesecih leta 2008 je primanjkljaj v bilanci faktorskih dohodkov znašal 928,1 mio EUR, kar je 258,7 mio EUR več kot v enakem obdobju leta 2007. V skupnem saldu dohodkov od kapitala je najvišji delež neto plačanih obresti od kreditov (80,7 %).

Primanjkljaj v bilanci tekočih transferjev se je novembra medletno rahlo povečal zaradi primanjkljaja vladnega sektorja. Primanjkljaj vladnega sektorja je bil realiziran zaradi višjih neto plačil davkov in prispevkov tujini, prihodki iz evropskega proračuna pa so bili novembra višji od odhodkov iz proračuna RS za 30,3 mio EUR. Primanjkljaj v bilanci tekočih transferjev je v enajstih mesecih leta 2008 znašal 196,6 mio EUR, medletno pa je bil nižji za 39,9 mio EUR, predvsem zaradi večjega presežka ostalih transferjev.

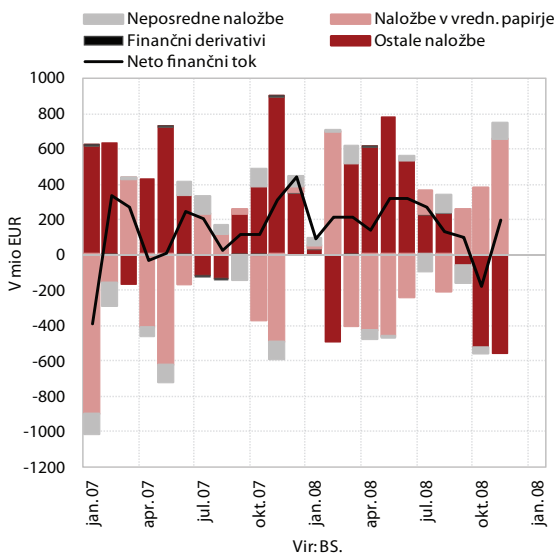
Novembra so **finančne transakcije s tujino** po septembrskem in oktobrskem neto odlivu zabeležile neto pritok kapitala. Neto pritok kapitala je bil predvsem posledica višjega neto pritoka iz naslova vrednostnih papirjev. Višji je bil tudi neto finančni pritok iz naslova neposrednih naložb, neto finančni pritok iz naslova ostalih naložb pa se je predvsem zaradi odplačila tujih kreditov znižal. V enajstih mesecih leta 2008 je neto finančni tok znašal 1.782,3 mio EUR, v enakem obdobju leta 2007 pa 1.185,8 mio EUR.

Novembra so se glede na predhodni mesec finančne obveznosti do tujine znižale predvsem zaradi nižjih obveznosti iz naslova posojil poslovnih bank; obveznosti iz naslova gotovine in vlog BS ter prilivov od neposrednih tujih naložb pa so se povečale. Poslovne banke so se novembra dolgoročno zadolžile v višini 237,0 mio EUR,

Tabela 5: **Plačilna bilanca**

I-XI 2008, v mio EUR	Prilivi	Odlivi	Saldo ¹	Saldo, I-XI 2007
Tekoče transakcije	25.810,2	27.635,8	-1.825,6	-1.149,3
-Blagovna menjava (FOB)	19.062,7	21.416,1	-2.353,4	-1.373,3
-Storitve	4.694,9	3.042,1	1.652,8	1.130,2
-Dohodki od dela in kapitala	1.156,8	2.084,9	-928,1	-669,4
Tekoči transferi	895,8	1.092,7	-196,9	-236,8
Kapitalski in finančni račun	4.689,3	-2.934,1	1.755,2	1.221,8
-Kapitalski račun	237,7	-280,5	-42,9	-31,5
-Kapitalski transferi	234,8	-271,9	-37,1	-29,0
-Patenti, licence	2,9	-8,6	-5,7	-2,5
-Finančni račun	4.451,6	-2.653,4	1.798,1	1.253,3
-Neposredne naložbe	1.017,4	-929,0	88,5	-319,1
-Naložbe v vrednostne papirje	650,9	-259,4	391,5	-2.300,6
-Finančni derivativi	0,0	5,7	5,7	-22,7
-Ostale naložbe	2.767,4	-1.470,8	1.296,6	3.828,3
-Terjatve	28,8	-1.455,9	-1.427,1	-4.946,7
-Obveznosti	2.738,6	-14,9	2.723,7	8.775,0
-Mednarodne denarne rezerve	15,9	0,0	15,9	67,5
Statistična napaka	70,3	0,0	70,3	-72,5

Vir: BS. Opomba: ¹Negativni predznak v saldu pomeni presežek uvoza nad izvozom pri tekočih transakcijah ter povečanje imetij pri kapitalskih transakcijah in zunanji poziciji centralne banke.

 Slika 35: **Finančne transakcije plačilne bilance**

tujini pa vrnilo kratkoročne kredite v višini 820,6 mio EUR. Med finančnimi obveznostmi do tujine so v enajstih mesecih leta 2008 prevladovala dolgoročna posojila bank (1.159,5 mio EUR), katerih delež v skupnih posojilih pa upada; banke so tudi najele precej manj omenjenih posojil kot v enakem obdobju leta 2007 (1.855,0 mio EUR). Novembra se je spet povečalo financiranje bank preko ECB. Povečale so se obveznosti BS do Evrosistema, preko katerega BS zagotavlja nemoten dostop bank do

likvidnih sredstev. Prilivi iz naslova neposrednih naložb od avgusta 2008 ostajajo skromni, povečujejo pa se obveznosti med kapitalsko povezanimi družbami. Priliv iz naslova neposrednih naložb je bil v enajstih mesecih leta 2008 (1.017,4 mio EUR) v primerjavi z enakim obdobjem predhodnega leta višji za 121,5 mio EUR.

Novembra so se znižale tudi finančne terjatve do tujine, predvsem zaradi nadaljnjega močnega upadanja terjatev iz naslova vrednostnih papirjev in ostalih naložb. Po naložbah v instrumente denarnega trga septembra in oktobra, se je BS novembra iz teh naložb umaknila. Terjatve iz naslova instrumentov denarnega trga so se zato precej znižale (za 649,5 mio EUR). Novembra so tuja podjetja poravnala del kratkoročnih komercialnih kreditov v višini 130,4 mio EUR. Obseg kratkoročnega komercialnega kreditiranja tujine se je v enajstih mesecih leta 2008 medletno znižal, stanje pa je konec novembra 2008 znašalo 5,7 mrd EUR. Struktura kratkoročnih komercialnih kreditov je podobna strukturi slovenskega blagovnega izvoza. Slovenija je tako največ terjatev izkazovala do Nemčije, Italije, Avstrije, Francije in Velike Britanije. Novembra je tujina tudi slovenskim poslovnim bankam neto odplačevala dolg, saj je odplačani dolg (dolgoročni) presegel dana posojila (kratkoročna). Terjatve iz naslova gotovine in vlog bank so se novembra znižale največ v letu 2008 (457,0 mio). V enajstih mesecih leta 2008 je pri terjatvah do tujine prevladoval izvoz kapitala v obliki neposrednih naložb v tujini (928,9 mio EUR), komercialnih kreditov (591,5 mio EUR), posojil (439,1 mio EUR) ter gotovine in vlog (425,3 mio EUR).

Bruto zunanji dolg Slovenije je konec novembra 2008 znašal 39,6 mrd EUR (konec leta 2007 34,7 mrd EUR), bruto dolžniške terjatve do tujine pa 31,1 mrd EUR (konec leta 2007 28,5 mrd EUR). Neto zunanji dolg je konec novembra znašal 8,5 mrd EUR (22,7 % ocenjenega BDP) in se je v primerjavi z decembrom 2007 povečal za 2,3 mrd EUR.

Finančni trgi

Potem ko se je kreditna aktivnost domačih bank v prvih desetih mesecih leta 2008 postopoma umirjala, se je novembra zaradi zaostrovanja razmer na mednarodnih medbančnih trgih skoraj v celoti ustavila in je bila na najnižji ravni po marcu leta 2005.⁸ To zaostrovanje je sovpadlo tudi z odplačilom večjega kredita, ki ga je NLB junija 2008 najela v tujini, kar je še dodatno upočasnilo kreditno aktivnost domačih bank. Banke so tako novembra neto odplačevale kredite najete v tujini v višini 583,6 mio EUR, kar je najvišja vrednost doslej. Neto odplačevanje je tako posledica odplačila kratkoročnih kreditov v višini 820,6 mio EUR, nasprotno pa jim je, kljub zaostrenim razmeram, uspelo neto črpanje dolgoročnih kreditov v višini 237,0 mio EUR, kar je tretja najvišja vrednost v enajstih mesecih leta 2008. Kreditna aktivnost domačih bank se je decembra sicer nekoliko okrepila, a je bila glede na prvih deset mesecev leta 2008 še vedno na izredno nizki ravni (mesečni neto tok kreditov je bil 63,5 mio EUR). Medletna stopnja rasti je, kljub relativno nizki kreditni aktivnosti decembra 2007, tako ob koncu leta upadla še za 0,8 o. t. na 18,1 % in je tako bila za 14,2 o. t. nižja kot konec leta 2007.

Obseg sredstev v vzajemnih skladih je upadel tudi decembra, vendar je bil s 5,9 % najnižji v zadnjem četrtletju leta 2008. Velik del upada je posledica nadaljnjega zniževanja vrednosti naložb, le dobra desetina pa je posledica neto odlivov iz vzajemnih skladov. Ti so bili decembra s 13,2 mio EUR najnižji v zadnjih štirih mesecih. Velika večina neto odlivov je iz delniških in mešanih vzajemnih skladov.

Potem ko je obseg sredstev v vzajemnih skladih domačih upravljavcev v obdobju 2000-2007 na letni ravni v povprečju beležil skoraj 90-odstotno rast, se je njihova vrednost v letu 2008 skoraj prepolovila. Vzajemni skladi so tako v letu 2008 izgubili 1,4 mrd EUR. Upad sredstev so beležile skoraj vse skupine vzajemnih skladov, največjega pa delniški skladi, in sicer za več kot polovico. Večji obseg sredstev so ob koncu leta 2008 imeli le vzajemni skladi denarnega trga, ki svoja sredstva nalagajo v najbolj varne in likvidne naložbe, vendar pa ti predstavljajo le dober odstotek vseh sredstev v vzajemnih skladih domačih upravljavcev. Skoraj 80 % celotnega upada predstavlja nižja vrednost naložb, preostanek pa gre pripisati neto odlivom, ki so bili na ravni 303,6 mio EUR, v predhodnem letu pa so bili zabeleženi rekordni prilivi v višini 469,7 mio EUR. Kljub velikim neto odlivom se struktura vzajemnih skladov v letu 2008 ni bistveno spremenila, saj še naprej več kot 95 % sredstev predstavljajo bolj tvegani delniški in mešani vzajemni skladi.

Potem ko se je vrednost indeksa SBI 20 v vseh mesecih leta 2008 zniževala, je njegova vrednost januarja zabeležila 3,8-odstotno rast. Že drugi mesec zapored se indeks na Ljubljanski borzi ni več gibal skladno s tujimi kapitalskimi

Tabela 6: Kazalniki finančnih trgov

Kreditni domačih bank nebančnemu sektorju in varčevanje prebivalstva	Nominalni zneski, v mio EUR		Nominalna rast kreditov, v %		
	31. XII 2007	30. XI 2008	30. XI 2008/ 31. X 2008	30. XI 2008/ 31. XII 2007	30. XI 2008/ 30. XI 2007
Kreditni skupaj	26.715,5	31.488,6	0,0	17,9	18,9
Kreditni podjetjem in DFO	19.378,7	23.107,4	0,0	19,2	20,6
Kreditni državi	519,2	596,5	15,4	14,9	19,2
Kreditni prebivalstvu	6.817,7	7.784,7	-0,9	14,2	14,0
Potrošniški	2.742,5	2.891,0	-1,3	5,4	3,4
Stanovanjski	2.667,9	3.336,6	-0,6	25,1	27,1
Ostalo	1.407,3	1.557,0	-1,0	10,6	10,6
Bančne vloge skupaj	12.541,8	13.507,4	1,2	7,7	13,0
Čez noč	5.387,7	5.303,6	0,9	-1,6	4,2
Kratkoročno vezane	5.112,4	5.519,6	1,5	8,0	13,4
Dolgoročno vezane	1.286,0	1.824,1	2,8	41,8	43,5
Vloge na odpoklic	755,6	860,1	-2,4	13,8	18,8
Vzajemni skladi*	2.924,4	1.513,4	-5,9	-48,2	-48,2

Viri: Bilten BS, ATVP, preračuni UMAR, *podatki se nanašajo na december 2008.

⁸ Več glej Ekonomsko ogledalo, december 2008.

Okvir 3: Vpliv finančne krize na slovenski bančni sektor

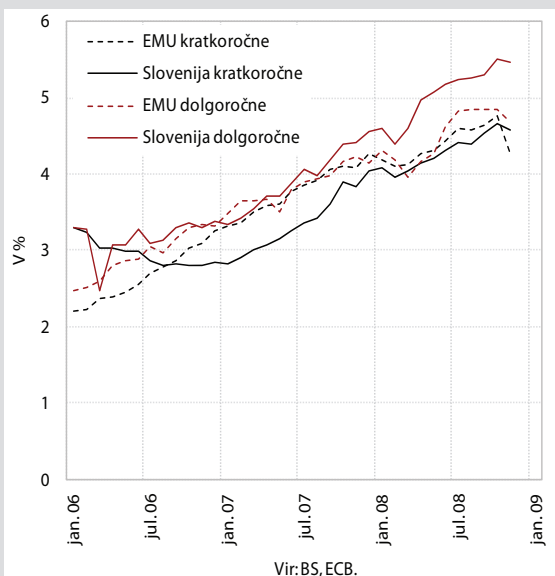
Posledice finančne krize se v slovenskem bančnem sektorju zaradi nizke izpostavljenosti do vrednostnih papirjev, ki so bili povod za finančno krizo, kažejo predvsem posredno. Po razširitvi finančne krize septembra 2008 je prišlo do občutnega zaostrovanja razmer na medbančnih trgih, ki so bili najpomembnejši vir financiranja kreditne aktivnosti slovenskih bank. Poslabšali so se predvsem pogoji za pridobivanje kreditov, saj so porasle obrestne mere (referenčne obrestne mere in tudi pribitki), zaradi velike negotovosti pa je prišlo tudi do občutnega krajšanja ročnosti kreditov. Kreditna aktivnost slovenskih bank se je tako v letu 2008 pričela postopoma umirjati, ob koncu leta pa se je skoraj ustavila.

Banke so se v zadnjih letih precej zatekale k tujim finančnim virom, tako da se je pokritost kreditov z vlogami precej zmanjšala. Financiranje bank v tujini se je v zadnjih letih močno pocenilo in postalo dostopno celotnemu bančnemu sektorju, depoziti nebančnih sektorjev pa so se v tem času deloma preusmerjali tudi v druge naložbe z višjim pričakovanim donosom. V zadnjih treh letih¹ so se banke na tujem neto zadolžile v višini 6,6 mrd EUR, depoziti nebančnih sektorjev pa so beležili neto priliv v višini 4,8 mrd EUR in s tem dosegli 30 odstotno rast, obseg kreditov nebančnim sektorjem pa se je več kot podvojil. Na spremenjen odnos slovenskih bank do depozitov kaže tudi gibanje pasivnih obrestnih mer. Te so bile v preteklosti na ravneh, ki niso zagotavljale niti ohranjanje realne vrednosti prihrankov v bankah. Kratkoročne obrestne mere so se od druge polovice leta 2006 in vse do oktobra leta 2008, kljub višji inflaciji v Sloveniji, ohranjale na nižji ravni kot v evrskem območju. Dolgoročne obrestne mere pa so se v tem obdobju gibale le rahlo nad ravnjo v evrskem območju, razlika pa se je sicer v letu 2008, zaradi zaostrovanja razmer na mednarodnih medbančnih trgih, nekoliko okrepila. Pokritost kreditov z vlogami se je tako do decembra 2008 občutno znižala. Potem ko so vloge domačim in tujim nebančnim sektorjem še konec leta 2004 presegle vrednost kreditov domačim in tujim nebančnim sektorjem, so konec decembra dosegale le še dobrih 60 % kreditov nebančnim sektorjem, kar je precej manj od povprečja EU (86,5 %²), kjer se pokritost kreditov z vlogami v zadnjih petih letih ni bistveno spreminjala.

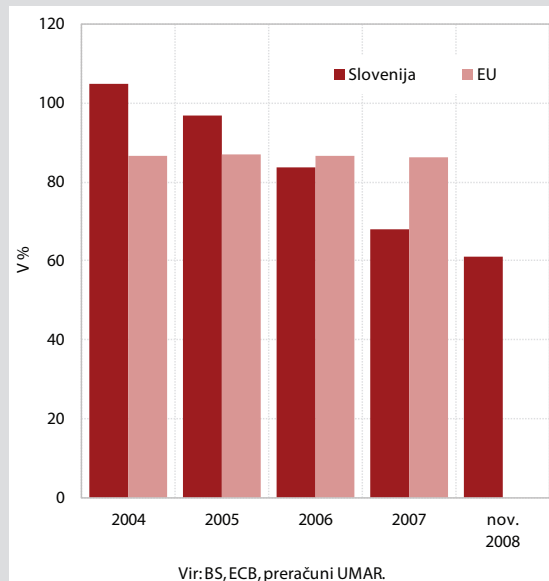
Med leti 2004 in 2007 se je izpostavljenost slovenskega bančnega sektorja tujini izrazito povečala.³ Potem ko je izpostavljenost bank do tujine še v letu 2004 dosegala manj kot polovico bilančne vsote bank in bila nižja od povprečja članic EU, je do leta 2007 poskočila že na skoraj dve tretjini in za slabih 10 o. t. preseгла tudi povprečno vrednost članic EU. Še večji je razkorak v primerjavi z evrskim območjem, kjer izpostavljenost bank ne dosega niti polovice celotnega obsega bilančne vsote.

Manjši pomen domačih virov in vse večji delež tujega financiranja kreditne aktivnosti bank sta tako precej okrepila občutljivost slovenskih bank na dogajanja na mednarodnih finančnih trgih. To se je potrdilo tudi ob koncu leta 2008, ko so se razmere na mednarodnih medbančnih trgih močno zaostriale, ponudba virov financiranja se je močno skrčila, hkrati pa so

Slika 36: Gibanje pasivnih obrestnih mer

Slika 37: Pokritost kreditov z vlogami v Sloveniji in EU

¹ Od novembra 2005 do novembra 2008.

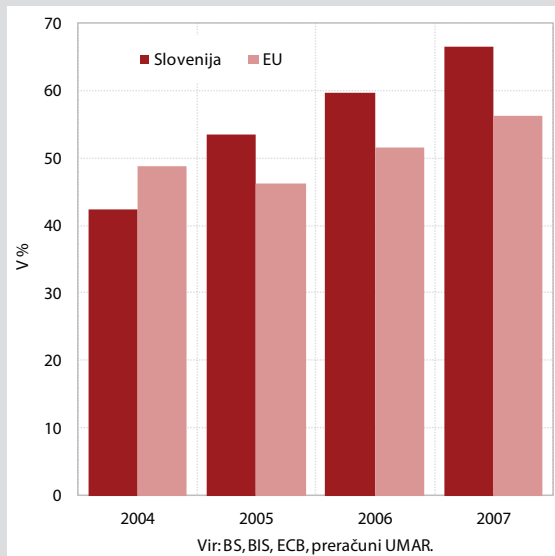
² Podatek se nanaša na december 2007.

³ Izpostavljenost merimo kot obseg vseh tujih obveznosti in terjatev bank glede na celotno bančno aktivo po podatkih BIS.

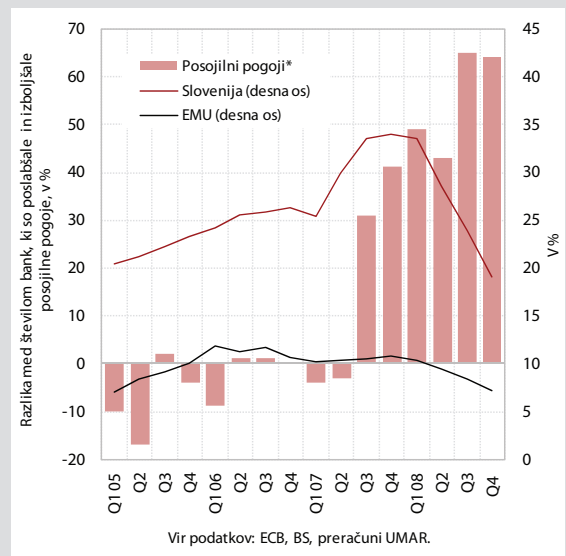
slovenske banke morale poravnati zapadle obveznosti do tujine, kar je skoraj v celoti zaustavilo kreditno aktivnost, ki se je sicer ob zaostrovanju posojilnih pogojev postopoma umirjala že v preteklih mesecih. Medletne stopnje rasti izdajanja kreditov so se tako spustile na najnižje ravni v zadnjih nekaj letih, njihov upad pa je bil precej občutnejši kot na ravni celotnega evrskega območja.

Kljub občutnemu znižanju obrestnih mer na medbančnih trgih v zadnjih mesecih, pa razmere še niso dovolj stabilne, da bi dopuščale celotno refinanciranje najetih tujih bančnih posojil, še manj pa novo zadolževanje. Zato banke še naprej pomemben del potrebnih sredstev pridobivajo iz depozitov nebančnih sektorjev. Za boljšo likvidnost bančnega sistema je vlada sprejela več ukrepov, med drugim tudi državna poročstva, ki naj bi ponovno povrnili zaupanje na medbančne trge, vendar pa ti ukrepi še niso bistveno pripomogli k boljši likvidnosti bančnega sistema. Vse večje likvidnostno tveganje pa predstavlja tudi širjenje finančne krize v druge sektorje gospodarstva, ki se v določeni meri že soočajo z likvidnostnimi težavami. Pogoji poslovanja so se v zadnjem četrtletju leta 2008 močno poslabšali, kar bo negativno vplivalo na sposobnost odplačevanja kreditov podjetij in NFI, ki so se v obdobju treh let neto zadolževala v višini 12,0 mrd EUR, kar predstavlja dobre tri četrtine celotnih neto tokov kreditov nebančnim sektorjem.

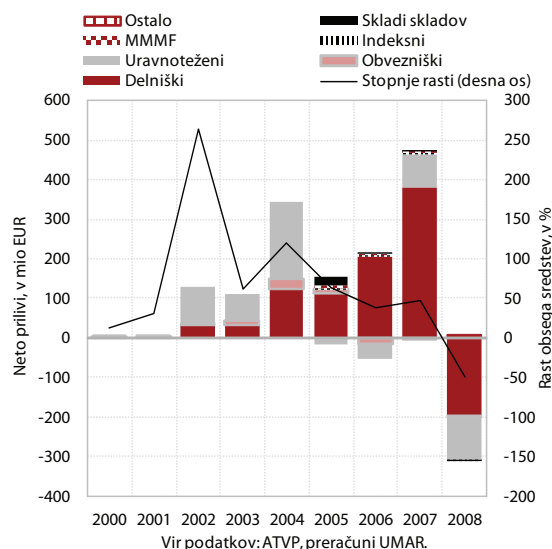
Slika 38: Izpostavljenost tujini kot delež celotne bilančne vsote bank

Slika 39: Posojilni pogoji ECB za evrsko območje in rast kreditov bank nebančnim sektorjem razen države

Slika 40: Neto prilivi v vzajemne sklade domačih upravljalcev in medletne stopnje rasti obsega sredstev

trgi, kjer so se vrednosti indeksov, po razmeroma ugodnem decembru, januarja ponovno občutneje znižale. Izmed pomembnejših indeksov sta največji (9,8-odstoten) upad zabeležila osrednja indeksa tokijske (NIKKEI 225) in frankfurtske borze (DAX 30).

Javne finance

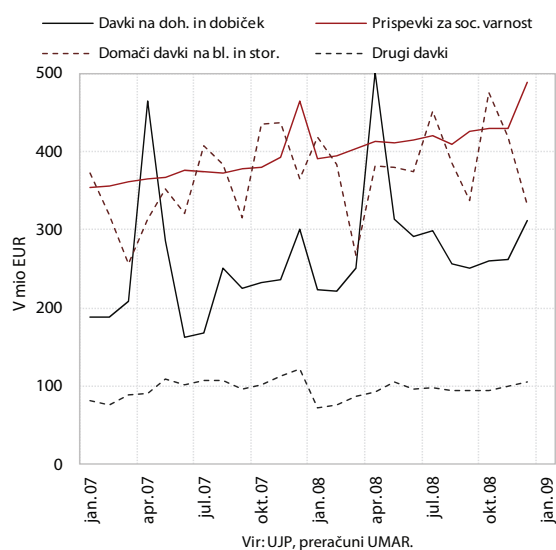
Leta 2008 je bilo iz **davkov in prispevkov za socialno varnost** vplačanih 9,8 % več prihodkov kot leto pred tem. Po podatkih o vplačilih davkov in prispevkov za socialno varnost⁹ so vplačila znašala 14,2 mrd EUR. Javnofinančni prihodki so se v letu 2008 oblikovali v razmeroma ugodnem makroekonomskem okolju, v pogojih višje inflacije, po nekoliko spremenjenem davčnem sistemu in spremenjenih davčnih instrumentih. Po precej ugodni rasti v prvi polovici leta 2008, so se po juliju gibanja prihodkov od

⁹ Obdelava Poročila o razporejenih javnofinančnih prihodkih in kritju v obdobju januar-december 2008, UJP

davkov in prispevkov postopoma umirjala. Pešanje rasti je bilo še zlasti izrazito v novembru in decembru, ko so se kot posledica umirjanja gospodarske aktivnosti kazale upočasnjene rasti prihodkov iz vseh vrst davkov in prispevkov. Ob koncu leta 2008 so bili v celoti javnofinančni prihodki glede na predvidene prihodke v rebalansiranih proračunih ter finančnih načrtih ZPIZ in ZZSZ nekoliko preseženi, predvsem pri dohodnini, prispevkih za socialno varnost in trošarinah, pri drugih, predvsem pri davku na dodano vrednost pa so bili celo pod načrtovanimi.

Med javnofinančnimi prihodki so v letu 2008 najhitreje rasli prihodki iz dohodnine (21,1 %). Zakon o dohodnini je bil v letu 2008 večkrat spremenjen in dopolnjen, s čimer so se povečevale splošne davčne olajšave pri zavezcih

Slika 41: Davki in prispevki za socialno varnost

z nizkimi dohodki in uvedle investicijske olajšave za vlaganja v raziskave in tehnološki razvoj za samostojne podjetnike in za naložbe v kmetijskih gospodarstvih. Med dohodninskimi prihodki so se v letu 2008 prihodki iz davka od plač iz zaposlitve, ki predstavljajo pretežen del dohodnine, povečali za 12,7 %. Rast prihodkov iz tega davka je bila vse leto do decembra precej stabilna, gibanja v decembru pa odstopajo od dinamike iz preteklih let, predvsem zaradi manjših izplačil trinajstih plač. Prihodki iz drugih podvrst dohodnine so se v letu 2008 povečali za skoraj 21 %. Potem ko so sredi leta prihodki, zlasti iz davka od prodaje kapitala in iz davka od dohodkov iz premoženja, dosegali zelo visoke vrednosti zaradi pospešene prodaje vrednostnih papirjev, so se proti koncu leta nekoliko umirili. Precej manjši kot v letu 2007 so bili v letu 2008 proračuni dohodnine, ki so dohodninske prihodke v letu 2008 zmanjšali za 59 mio EUR, v letu 2007 pa predvsem zaradi vpliva spremenjene dohodninske lestvice za 158 mio EUR.

Višja od skupne rasti prihodkov je bila v letu 2008 tudi rast prihodkov iz davka na dohodek pravnih oseb (12,9 %). Po opravljenih proračunih davka od dohodka pravnih oseb po zaključnih računih za leto 2007 se je po mesecu juliju rast njegovih prihodkov umirjala. Mesečne akontacije so se v zadnjih mesecih leta postopoma zniževale (od okoli 92 mio EUR julija na okoli 86 mio EUR decembra), ker so davčni zavezcanci v luči prihajajoče gospodarske krize bolj intenzivno uporabljali, postopkovno sicer zapleteno možnost prilagoditve akontacij davka na nove osnove po novi (nižji) davčni stopnji. S tem v zvezi je bila decembra kot ukrep za izboljšanje likvidnosti pri pravnih osebah in s tem blaženja negativnih učinkov finančne krize sprejeta sprememba in dopolnitev zakona o davčnem postopku, ki omogoča vsem davčnim zavezancem takojšno prilagoditev (zmanjšanje) akontacij davka od dohodka pravnih oseb novemu zakonu.

Tabela 7: Konsolidirani javnofinančni prihodki in odhodki

	2007			2008		
	v mio EUR	v % BDP	Rast v %	v mio EUR I-X 08	X 08/ X 07	I-X 08/ I-X 07
Prihodki - skupaj	14.006,1	40,6	8,1	12.524,1	98,9	111,1
-Davčni prihodki	12.757,9	37,0	8,5	11.518,2	103,4	111,3
-Davki na dohodek in dobiček	2.917,6	8,5	6,7	2.868,5	111,9	120,4
-Prispevki za socialno varnost	4.597,9	13,3	8,7	4.165,2	113,0	111,6
-Domači davki na blago in storitve	4.498,6	13,1	10,3	3.999,5	95,3	109,9
-Prejeta sredstva iz EU	347,9	1,0	-0,1	242,1	16,3	97,5
Odhodki - skupaj	13.915,5	40,4	5,4	12.053,9	110,4	109,8
-Plače in drugi izdatki zaposlenim	3.276,9	9,5	3,0	2.885,1	109,0	106,1
-Izdatki za blago in storitve	2.212,2	6,4	6,7	1.932,6	112,2	115,2
-Transferi posameznikom in gospodinjstvom	5.093,3	14,8	4,6	4.545,9	110,8	108,4
-Investicijski odhodki	1.130,5	3,3	25,4	809,3	80,5	118,9
-Investicijski transferi	334,3	1,0	-17,4	276,6	148,6	146,7
-Plačila sredstev v proračun EU	355,9	1,0	23,6	319,4	161,1	115,6

Vir: MF, preračuni UMAR.

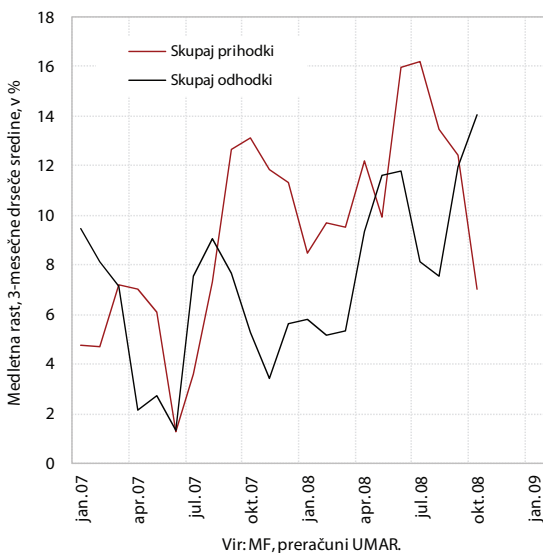
Prihodki od domačih davkov na blago in storitve so se v letu 2008 povečali za 7,8 %. Med njimi so se prihodki od davka na dodano vrednost povečali za 8,2 %, prihodki od trošarin za 8,4 %, prihodki od davka na zavarovalne posle le za 1,1 %, prihodki od davkov od posebnih iger na srečo in od prometa nepremičnin pa so se v letu 2008 celo zmanjšali. Tudi gibanje domačih davkov na blago in storitve se je proti koncu leta umirjalo. Samo decembra so se prihodki iz domačih davkov na blago in storitve medletno zmanjšali za skoraj 9 %. Del upočasnitve je sicer možno pojasniti s časovnimi razporeditvami vplačil davka na dodano vrednost in trošarin, del pa z upadanjem aktivnosti in domačega povpraševanja proti koncu leta. Decembra in januarja 2009 so bile povečane trošarinske datjave za naftne derivate, kar bo okrepilo prihodke od trošarin v letu 2009.

Prihodki od prispevkov za socialno varnost so se v letu 2008 povečali za 10,7 %. Prihodki od prispevkov za socialno varnost so do meseca decembra rasli zelo stabilno, decembra pa se je njihova medletna rast več kot prepolovila. Glede na november pa so dosegli eno najnižjih rasti, ki je za 4 do 5 o. t. počasnejša kot v preteklih letih. Prispevki sledijo gibanju mase plač, na katero so v zadnjih mesecih leta 2008 kot posledica gospodarske krize že vplivala prva odpuščenja delavcev in okrnjena izplačila trinajstih plač.

V prvih desetih mesecih leta 2008 so bili po **konsolidirani bilanci**¹⁰ MF javnofinančni prihodki za 11,1 %, odhodki pa za 9,8 % višji kot v enakem obdobju lani. Javnofinančni prihodki po konsolidirani bilanci MF (po metodologiji denarnega toka) so znašali 12,5 mrd EUR, njihova rast v desetih

mesecih leta 2008 pa je bila precej višja kot v primerljivem obdobju predhodnega leta (7,7 %). Konsolidirani javnofinančni odhodki so v enakem obdobju znašali 12,1 mrd EUR. Tudi njihova rast je bila večja kot v enakem obdobju leta 2007 (5,0 %), a nižja od rasti prihodkov. V ekonomski strukturi odhodkov so se v obdobju prvih desetih mesecev glede na enako obdobje predhodnega leta najbolj povečali izdatki za investicije in investicijske transfere (25,0 %). Višja od skupne rasti odhodkov je bila tudi rast sredstev, vplačanih v proračun EU, izdatkov za blago in storitve in sredstev za subvencije (11,6 %). Izdatki za transfere posameznikov in gospodinjstvom so se v desetih mesecih glede na enako obdobje leta 2007 povečali za 8,4 %, med njimi pa so se bolj od skupne rasti povečali izdatki za transfere za zagotavljanje socialne varnosti (13,5 %), predvsem zaradi enkratnega izplačila draginjskega dodatka upokojenecem in izdatki za druge transfere posameznikom in gospodinjstvom (16,7 %), v okviru katerih se je septembra z začetkom šolskega leta začela zagotavljati brezplačna prehrana v srednjih šolah in izvajati program brezplačne oskrbe za drugega otroka v vrtcih. Visoko rast dosegajo tudi izdatki za družinske prejemke in starševska nadomestila (13,9 %). Izdatki za pokojnine so se v prvih desetih mesecih na medletni ravni povečali za 7,1 %, njihova rast pa se bo okrepila novembra po uskladitvi pokojnin (za 4,6 %). Izdatki za transfere brezposelnim so se v obdobju desetih mesecev medletno zmanjšali (-6,9 %), njihovo zmanjševanje pa je iz meseca v mesec manjše. Izdatki za plače in prispevke zaposlenih pa so se v obdobju desetih mesecev, potem ko je bila septembra izvedena prva četrtina usklajevanja plač zaposlenih v javnem sektorju, nekoliko okrepili in se povečali za 6,1 %. Izdatki za obresti so se v desetih mesecih medletno zmanjšali za skoraj 6 %.

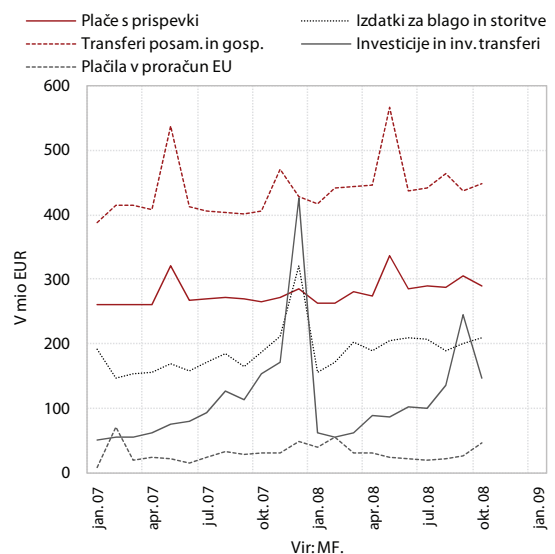
Slika 42: Konsolidirani javnofinančni prihodki in odhodki

¹⁰ Konsolidirana bilanca vključuje prihodke in odhodke državnega proračuna in občinskih proračunov ter prihodke in odhodke pokojninske ter zdravstvene blagajne.

Slovenski državni proračun je leto 2008 zaključil z negativnim **neto položajem proračuna RS do proračuna EU** v višini 64,7 mio EUR. Ali bo Slovenija kot država tako

Slika 43: Pomembnejši konsolidirani javnofinančni odhodki

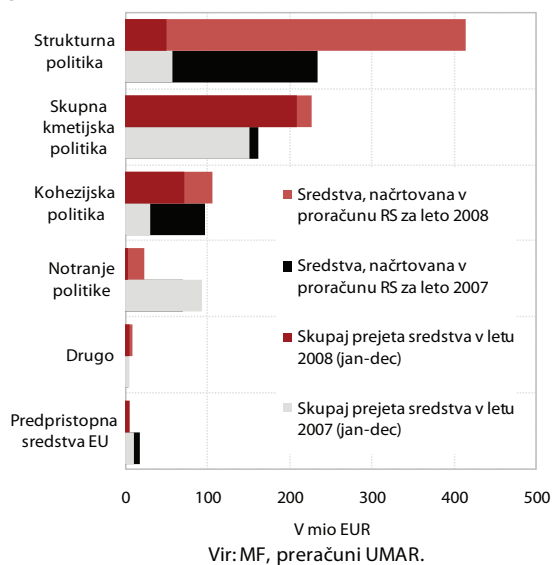

kot v preteklih letih ostala neto prejemnica sredstev iz EU proračuna pa bo znano, ko bodo na voljo podatki Evropske komisije.¹¹ Po pričakovanjih so bila vplačila v EU proračun decembra višja in so v letu 2008 preseгла načrtovana vplačila. Razlog je v povečani obveznosti Slovenije do proračuna EU, ki je temeljila na novi oceni statističnih agregatov za Slovenijo.¹²

Po visokem črpanju novembra je bilo črpanje decembra pod pričakovanji, skupno pa je bilo v letu 2008 črpanih manj kot polovica načrtovanih sredstev¹³. Črpanje decembra je bilo celo nominalno nižje kot v preteklih letih (z izjemo leta 2004). Največ je bilo prejetih sredstev iz naslova skupne kmetijske politike za program razvoja podeželja iz nove finančne perspektive. Prišlo je do večjih črpanj iz naslova stare finančne perspektive, in sicer iz Evropskega socialnega sklada ter Kohezijskega sklada za področje prometa in za področje okolja. V letu 2008 se je glede na predhodno leto nekoliko izboljšalo črpanje sredstev iz kohezijskega sklada, medtem ko je bilo črpanje iz strukturnih skladov nominalno na približno enaki ravni kot leto pred tem in z izjemo leta 2004 najnižje do

sedaj. Najslabše je bilo črpanje iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Črpanje sredstev za izvajanje kmetijske politike je bilo, podobno kot v preteklih letih, realizirano skoraj v celoti.

Slika 44: Načrtovana in počrpana sredstva iz proračuna EU

¹¹ Podatki, ki jih objavlja Ministrstvo za finance, zajemajo povračila sredstev v državni proračun v koledarskem letu, medtem ko podatki, ki jih objavi Evropska komisija, zajemajo nakazila sredstev (tako v državni proračun kakor tudi neposredno končnim prejemnikom) za posamezno proračunsko obdobje in so zato višja. Glej tudi Ekonomsko ogledalo, december 2008.

¹² Glej Ekonomsko ogledalo november 2008.

¹³ Podatki, ki jih je posredovalo Ministrstvo za finance, med odhodki in prihodki zaradi bruto načela zajemajo tudi previsoka januarska vplačila Slovenije v EU proračun za obveznosti iz decembra 2007, oz. vračila preveč vplačanih sredstev, ki jih je Evropska komisija vrnila v slovenski proračun. Za potrebe naših analiz smo ta sredstva v višini 15,5 mio EUR izločili na obeh straneh, kar ne vpliva na neto položaj, vpliva le na višino vplačanih in črpanih sredstev (44,4 % načrtovanih sredstev).

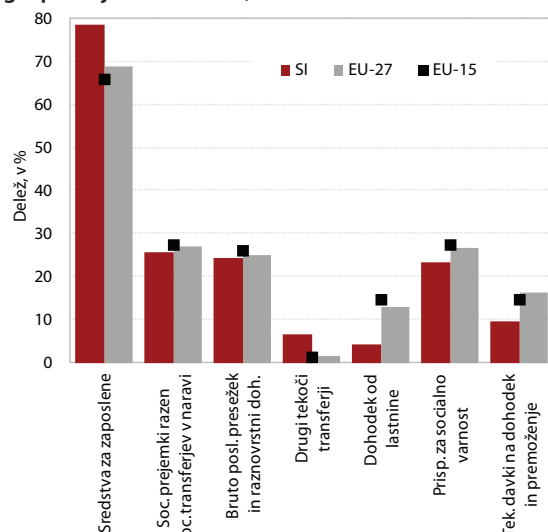
izbrane teme

Razpoložljivi dohodek ter potrošnja gospodinjstev in NPISG, 2007¹⁴

Leta 2007 se je nagnjenost gospodinjstev in NPISG k potrošnji povečala.¹⁵ Potrošnja je namreč nominalno porasla bolj (9,4 %) od razpoložljivega dohodka (8,8 %). K temu je po naši oceni prispevala gospodarska konjunktura, zaradi katere so bili potrošniki bolj optimistični. S tem (in ob višji rasti mase plač) so se kljub razmeroma visoki rasti v preteklih letih nakupi trajnih dobrin realno povečali za več kot 16 %.¹⁶ Za nakup vozil so gospodinjstva namenila kar petino več, za gospodinjске aparate in pohištvo pa približno desetino več sredstev kot leto prej. Slednje je tudi posledica povečanih nakupov stanovanj od leta 2005, kar potrjuje podatek, da je bilo od leta 2005 do 2007 najetih skoraj 2 mrd EUR stanovanjskih posojil.¹⁷

Glede na povprečni razpoložljivi dohodek na prebivalca Slovenija še vedno precej zaostaja za povprečjem EU, čeprav se mu vsako leto bolj približa. Leta 2007 smo v Sloveniji dosegli 67,1 % dohodka na prebivalca EU-27 (in 58,6 % v EU-13). V primerjavi z letom 2000, ko smo dosegli 57,7 % povprečnega dohodka EU smo napredovali za 10 o. t., kar je lahko eden izmed pokazateljev, ki kaže na povečanje relativne blaginje slovenskih gospodinjstev v tem obdobju.

Slika 45: Komponente razpoložljivega dohodka gospodinjstev in NPISG, 2007

Vir: SURS, Eurostat.

Struktura razpoložljivega dohodka kaže, da v Sloveniji pridobimo večji delež dohodka z zaposlitvijo in manjši z lastnino kot v povprečju EU. Delež sredstev za zaposlene je v EU vidno nižji kot pri nas, kar pomeni, da gospodinjstva

Tabela 8: Komponente razpoložljivega dohodka

	2000	2006	2007	delež 2006, v %	delež 2007, v %	povprečna letna realna rast 2007/2000 ¹
VIRI, v mio evrov, tekoče cene	17.139	27.451	30.075	139,7	140,8	4,0
sredstva za zaposlene	9.650	15.757	17.242	80,2	80,7	3,7
socialni prejemki razen socialnih transferjev v naravi ²	3.175	5.059	5.366	25,8	25,1	2,9
bruto poslovni presežek in raznovrstni dohodek	3.112	4.989	5.487	25,4	25,7	3,5
dohodek od lastnine	477	605	850	3,1	4,0	3,6
drugi tekoči transferji	699	1.004	1.099	5,1	5,1	1,8
PORABA, v mio evrov, tekoče cene	4.809	7.807	8.712	39,7	40,8	3,9
prispevki za socialno varnost ²	2.874	4.713	5.121	24,0	24,0	3,6
tekoči davki na dohodek, premoženje itd.	1.169	1.943	2.138	9,9	10,0	4,0
dohodek od lastnine	1.169	1.943	2.138	9,9	10,0	4,3
drugi tekoči transferji	526	908	1.022	4,6	4,8	4,9
BRUTO RAZPOLOŽLJIVI DOHODEK = Viri – Poraba	12.330	19.643	21.363	100,0	100,0	3,2
ZASEBNA POTROŠNJA	10.610	16.438	17.984	83,7	84,2	3,1

Vir: SURS – Letni nefinančni sektorski računi 2000–2007 (31. 12. 2008); SURS – Bruto domači proizvod, temeljni agregati nacionalnih računov in zaposlenost, Slovenija, 2000–2007 (10. 9. 2008); sestavitev bilance in preračuni UMAR. Opomba: Zasebna potrošnja – Izdatki za končno potrošnjo gospodinjstev in NPISG (neprofitne institucije storitev gospodinjstvom);

¹Razpoložljivi dohodek, deflaciran s CPI, zasebna potrošnja s pripadajočim deflatorjem. ²Zaradi majhnosti kategorij so socialnim prejemkom na strani virov odšteti tisti na strani porabe, prispevkom za socialno varnost pa so odšteti tisti na strani virov; zaradi tega se seštevek kategorij na strani virov in porabe ne ujema s skupnim podatkom za vire in porabo.

¹⁴ Konec decembra 2008 je SURS prvič objavil sektorske račune za leto 2007 in spremembe podatkov za obdobje 2000–2006.

¹⁵ Za potrošnjo so namenila 84,2 % razpoložljivega dohodka (0,5 o. t. več kot leto prej).

¹⁶ To je največ doslej; podatki so na voljo od leta 1995.

¹⁷ Tako je bil verjetno tudi preostali del dohodka (15,8 %), ki ni bil porabljen za potrošnjo kot je opredeljena po nacionalnih računih, v večji meri porabljen za investicije v stanovanja. V povprečju so v obdobju 2001–2007 imela gospodinjstva vsako leto na voljo 5 % dohodka več za ne-potrošne namene.

v EU manjši delež v strukturi razpoložljivega dohodka pridobijo iz zaposlitve, več pa z drugimi viri. Predvsem je razlika opazna pri deležu dohodka od lastnine (dividende, obresti, najemnine od zemljišč ipd.), ki v povprečju EU-27 znaša kar 13,2 % (v EMU še 1,4 o. t. več). V Sloveniji imamo tudi manjši delež tekočih davkov na dohodek in premoženje. Oboje je lahko posledica dejansko manjšega premoženja gospodinjstev, ali pa manj popolnega registra premoženja.

Leta 2007 so slovenska gospodinjstva v povprečju potrošila manjši delež dohodka kot v EU (EU-27 91,1 %; EU-15 87,1 %). To je lahko posledica že omenjenih razmeroma velikih stanovanjskih investicij slovenskih gospodinjstev v zadnjih letih in večjega razmaha možnosti za varčevanje (alternativne oblike bančnemu varčevanju, ki jih v tujini poznajo že dlje časa)¹⁸. Leta 2007 smo sicer dosegli 62,0 % potrošnje na prebivalca EU-27 (56,6 % v EU-15).

Okoljski davki, 2006¹⁹

Prenovljena strategija trajnostnega razvoja EU (2006) poudarja pomen tržnih inštrumentov okoljske politike za doseganje cen, ki vključujejo tudi škodo, povzročeno človekovemu zdravju in okolju. Okoljski davki so eden pomembnejših tržnih instrumentov okoljske politike. To so davki na rabo energije, prometna sredstva, onesnaževanje in rabo naravnih virov. Največji del predstavljajo prvi, in sicer približno tri četrtine vseh javnofinančnih prilivov iz okoljskih davkov.

Leta 2006 so prilivi iz teh davkov v povprečju držav EU predstavljali 2,6 % BDP, v Sloveniji 3,1 % BDP. Ta delež se je v državah EU-15 povečeval predvsem v začetku 90-ih let, v novih članicah pa kasneje, v povezavi s procesom vstopanja v EU. Največji delež okoljskih davkov glede na BDP je v letu 2006 dosegla Danska (6,0 %), ki ima daleč največji delež dajatev na prometna sredstva ter na onesnaževanje in rabo naravnih virov. Slednja sta na Danskem predstavljala skoraj dve tretjini vseh okoljskih davkov, medtem ko je v povprečju EU njun delež na ravni četrtine. Ker so ti davki večinoma obračunani na osnovi količine (količinski davki), se njihov delež v BDP zmanjšuje, če se višina dajatve ne povečuje z rastjo cen.

Delež okoljskih davkov se v Sloveniji zadnja leta znižuje. V Sloveniji se je v obdobju od leta 2000 do leta 2004 delež okoljskih davkov povečeval s 3,0 % BDP na 3,4 % BDP. Potem se je zmanjševal in v letu 2007 po naši oceni padel na raven iz leta 2000 (3,0 % BDP). Zmanjševanje je bilo predvsem posledica nizke stopnje obdavčitve pogonskih

Tabela 9: Prihodki iz okoljskih davkov, v % BDP

	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU	np	np	np	2,69	2,71	2,67	2,62	2,56
Avstrija	2,11	2,38	2,58	2,65	2,71	2,68	2,62	2,48
Belgija	2,24	2,27	2,26	2,21	2,27	2,37	2,35	2,17
Bolgarija	np	2,46	2,78	2,27	3,02	3,38	3,07	3,12
Ciper	2,85	2,67	2,96	2,93	3,75	3,98	3,52	3,30
Češka	2,85	2,48	2,55	2,47	2,55	2,64	2,69	2,58
Danska	4,52	5,18	5,14	5,29	5,13	5,51	5,84	6,00
Estonija	0,77	1,69	2,11	1,97	1,89	2,12	2,27	2,21
Finska	2,92	3,12	2,94	3,03	3,16	3,21	3,07	2,96
Francija	2,80	2,49	2,35	2,51	2,43	2,43	2,35	2,31
Grčija	3,12	2,34	2,53	2,28	2,17	2,16	2,05	1,96
Irska	3,05	2,88	2,33	2,31	2,30	2,47	2,48	2,47
Italija	2,85	2,67	2,96	2,93	3,75	3,98	3,52	3,30
Latvija	1,21	2,40	2,16	2,30	2,50	2,60	2,66	2,38
Litva	1,18	1,82	1,91	2,10	2,09	2,02	1,91	1,83
Luksemburg	2,96	2,78	2,82	2,77	2,79	3,06	2,97	2,64
Madžarska	3,07	2,99	2,85	2,82	2,65	2,80	2,80	2,86
Malta	3,19	3,68	3,68	3,45	3,42	3,08	3,34	3,40
Nemčija	2,32	2,38	2,52	2,52	2,65	2,53	2,46	2,40
Nizozemska	3,61	3,89	3,76	3,63	3,70	3,84	3,96	4,10
Poljska	1,84	2,09	2,07	2,40	2,46	2,59	2,65	2,76
Portugalska	3,48	2,73	2,97	3,15	3,11	3,11	3,06	2,95
Romunija	np	np	np	2,13	2,45	2,41	2,02	1,93
Slovaška	np	2,21	1,94	2,36	2,62	2,68	2,56	2,43
Slovenija	np	2,99	3,29	3,31	3,36	3,37	3,26	3,07
Španija	2,19	2,19	2,08	2,08	2,05	2,00	1,94	1,86
Švedska	2,76	2,74	2,78	2,85	2,86	2,80	2,83	2,72
Zdr. kraljestvo	2,94	3,04	2,81	2,73	2,67	2,60	2,50	2,40

Vir: Environment, Environmental Accounts (Eurostat). Opomba: np - ni podatka.

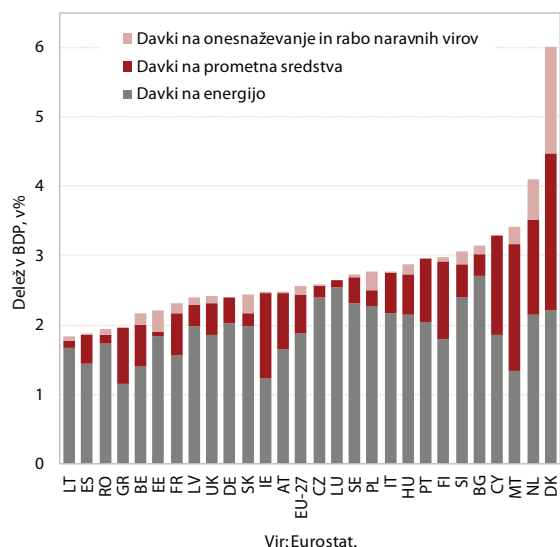
goriv v letih, ko se je vpliv naraščanja svetovnih cen nafte na inflacijo blažilo z nizko ravnijo obdavčitve pogonskih goriv. Sicer ima Slovenija med državami EU relativno visok delež okoljskih davkov. V letu 2006 so imele večjega le Bolgarija, Ciper, Malta, Nizozemska in Danska. V strukturi teh davkov glede na delež v BDP ima Slovenija relativno veliko davkov na energijo in na onesnaževanje ter rabo naravnih virov, nekoliko manj pa na prometna sredstva. V okviru slednjih ima že 13 držav članic dajatve na osebna vozila vezane na izpuste CO₂. V Sloveniji se takšna zakonodaja še ne pripravlja.

Gibanje kazalca deleža prihodkov iz okoljskih davkov v BDP ne odraža nujno dejanske slike okoljske politike. Delež prihodkov iz okoljskih davkov relativno glede na BDP ne kaže nujno na uresničevanje okoljskih ciljev, saj se lahko ta povečuje prav zaradi večje rabe naravnih virov in energije, kar pomeni neugodne strukturne spremembe

¹⁸ Po naši oceni se je od leta 1995 delež varčevanja v bankah zmanjšal z 90 % na okoli polovico. Po finančnih računih BS, ki so na voljo od 2001, pa delež gotovine in vlog še naprej pada, saj so leta 2001 predstavljale 52,1 %, leta 2007 pa 45,6 % vseh finančnih sredstev; njihov obseg pa se je v omenjenem obdobju nominalno povečal 2,2-krat.

¹⁹ Zadnji razpoložljivi podatki so na voljo do leta 2006.

Slika 46: Prihodki iz okoljskih davkov, 2006

Vir: Eurostat.

v gospodarstvu. Podobno se lahko prihodki manjšajo zaradi učinkovitejše rabe energije in naravnih virov ali zaradi okoljsko naravnane fiskalne politike, ki uvede davčne olajšave na okoljsko manj škodljive proizvode. Podobno lahko delež pada, če se z večanjem cestnin, ki niso davčni prihodek, zmanjša nadomestilo za rabo cest. Ali pa z novim inštrumentom okoljske politike, kot je trgovanje z emisijskimi dovoljenji, ki nadomešča davek na energijo tistih, ki so vključeni v to trgovanje. Kazalnik, ki te pomanjkljivosti kazalnika deleža prihodkov iz okoljskih davkov odpravlja, je kazalnik implicitne davčne stopnje

okoljskih davkov. Med slednjimi statistika zaenkrat spremlja implicitno davčno stopnjo na rabo energije, ki kaže obdavčitev v evrih na enoto končne rabe energije.²⁰

Izdatki sektorja država po namenih (COFOG), 2007²¹

SURS enkrat letno objavlja podatke o izdatkih sektorja država po namenih oz. po funkcijah države. Priprava podatkov temelji na metodologiji COFOG²², ki deli izdatke države na deset skupin namenov, ki jih financira država, ti pa se naprej delijo še na drugem in tretjem nivoju. Evropska komisija si prizadeva, da bi vse države članice začele s pripravo in objavo podatkov po namenih na drugem nivoju. Podatki o izdatkih po namenu na drugem nivoju so namreč ključni za analize učinkovitosti javnofinančnih izdatkov. Primerljivi podatki na drugem nivoju COFOG še vedno niso na voljo, saj so pri vseh državah članicah še vedno velike omejitve za pripravo podatkov. V Sloveniji so podatki na drugem nivoju na voljo za tri skupine namenov: socialno zaščito, zdravstveno varstvo in izobraževanje, ki pa hkrati poleg izdatkov za javno upravo, predstavljajo tudi največje deleže celotnih izdatkov države.

Delež celotnih izdatkov sektorja država v primerjavi z BDP se je v letu 2007 znižal za 2 o. t. Izdatki sektorja država v primerjavi z BDP v zadnjih letih padajo, vendar je bilo to znižanje najvišje do sedaj. Razlog za takšno zmanjšanje je deloma tudi počasnejša rast izdatkov v ugodnih makroekonomskih pogojih.

Tabela 10: Izdatki sektorja država v Sloveniji po namenih v % BDP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Izdatki sektorja država skupaj	46,7	47,6	46,3	46,4	45,8	45,3	44,5	42,4
Javna uprava	6,7	7,7	7,0	6,6	6,5	6,4	6,1	6,2
Obramba	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,5	1,3
Javni red in varnost	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8	1,6	1,7	1,6
Ekonomske dejavnosti	5,2	4,3	4,4	4,8	4,1	4,0	3,9	4,0
Varstvo okolja	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4
Stanovanjske dej. in urejanje okolja	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
Zdravstvo	6,4	6,7	6,6	6,5	6,2	6,1	6,0	5,9
Rekreacija, kultura, religija	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,1
Izobraževanje	6,3	6,4	6,3	6,4	6,3	6,4	6,3	5,8
Socialna zaščita	17,3	17,3	17,0	17,0	17,4	17,3	16,9	15,5

Vir: Izdatki sektorja država po namenih, Slovenija, 2000-2007 (SURS), 2009.

²⁰ Ta kazalnik bo letos vpeljan v poročilo o razvoju kot kazalnik spremljanja Strategije razvoja Slovenije.

²¹ Zadnji podatki za Slovenijo so na voljo za leto 2007.

²² COFOG je metodologija Združenih narodov iz leta 1999, ki jo za pripravo podatkov znotraj t.i. programa poročanja v skladu z evropskim sistemom računov ESA 95, predpisuje tudi Evropska komisija. COFOG ima tri nivoje. Na prvem nivoju se izdatki razvrščajo v 10 področij (divisions), ki so označeni z dvomestnimi številkami od 01 do 10, na drugem nivoju na 69 oddelkov (groups), ki so označeni s trimestnimi številkami od 011 do 109 in na tretjem nivoju na 111 pododdelkov (classes), označenih s štirimestnimi številkami od 0111 do 1099.

Slovenija je po višini izdatkov v primerjavi z BDP za večino namenov blizu povprečja EU. Več izdatkov kot v povprečju EU Slovenija namenja za izobraževanje. Med najslabšimi državami pa je Slovenija pri izdatkih za varstvo okolja, kjer je skupaj z Avstrijo dejansko na predzadnjem mestu. Manj od povprečja EU Slovenija namenja še za stanovanjsko dejavnost in zdravstvo.

Največji delež izdatkov predstavljajo izdatki za socialno varnost. Njihov delež je največji, kljub temu da je njihov delež v primerjavi z BDP, potem ko je bil vrsto let dokaj stabilen, v letu 2007 padel za 1,4 o. t. Del tega zmanjšanja lahko pripišemo spremembi zakonodaje na področju socialnih transferov. V primerjavi s povprečjem EU

Slovenija za socialno varnost namenja nižji delež izdatkov v primerjavi z BDP, kljub temu pa je še vedno med državami z višjim deležem izdatkov za socialno varnost.

Izdatkom za socialno varnost sledijo izdatki za javno upravo, zdravstveno varstvo in izobraževanje. Medtem ko se je delež izdatkov za javno upravo v primerjavi z BDP skozi daljše obdobje zniževal, se je v letu 2007 rahlo zvišal. Izdatki za zdravstveno varstvo v primerjavi z BDP skozi daljše obdobje rahlo upadajo. Znižanje glede na leto 2006 je opaziti še pri izdatkih za izobraževanje, pri ostalih namenih, pa se deleži v primerjavi z BDP ohranjajo na približno enaki ravni, brez večjih odstopanj.

statistična priloga

Pomembnejši kazalci	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
						Ažurirana Jesenska napoved 2008		
						ocena	napoved	napoved
Bruto domači proizvod (realne stopnje rasti, v %)	2,8	4,3	4,3	5,9	6,8	4,1	1,1	3,1
BDP v mio EUR (tekoče cene in tekoči tečaj)	25.752	27.162	28.704	31.013	34.471	37.403	38.905	41.435
BDP na prebivalca, v EUR (tekoče cene in tekoči tečaj)	12.900	13.599	14.346	15.446	17.076	18.464	19.151	20.345
BDP na prebivalca po kupni moči (PPS) ¹	17.000	18.400	19.500	20.700	22.000	-	-	-
BDP na prebivalca po kupni moči (PPS EU 27 = 100) ¹	82	85	87	88	89	-	-	-
Bruto nacionalni dohodek (tekoče cene in tekoči tečaj)	25.553	26.848	28.460	30.645	33.792	36.432	37.895	40.379
Bruto nacionalni razpoložljivi dohodek (tekoče cene in tekoči tečaj)	25.583	26.803	28.316	30.429	33.531	36.135	37.602	40.253
Stopnja brezposelnosti, registrirana	10,9	10,3	10,2	9,4	7,7	6,7	7,7	8,1
Stopnja brezposelnosti, anketna	6,7	6,3	6,5	6,0	4,9	4,6	5,2	5,4
Produktivnost dela (BDP na zaposlenega)	3,2	4,0	4,5	4,2	3,7	1,3	2,5	2,8
Inflacija ² , povprečje leta	5,6	3,6	2,5	2,5	3,6	5,7	1,1	3,0
Inflacija ² , konec leta	4,6	3,2	2,3	2,8	5,6	2,2	3,0	3,0

MENJAVA S TUJINO – PLAČILNO-BILANČNA STATISTIKA

Izvoz proizvodov in storitev ³ (realne stopnje rasti, v %)	3,1	12,4	10,6	12,5	13,8	5,8	1,5	4,8
Izvoz proizvodov	4,4	12,8	10,3	13,4	13,1	3,2	1,3	4,1
Izvoz storitev	-2,5	10,9	12,0	8,6	17,0	17,6	2,4	7,5
Uvoz proizvodov in storitev ³ (realne stopnje rasti, v %)	6,7	13,3	6,6	12,2	15,7	6,5	0,5	5,3
Uvoz proizvodov	7,3	14,6	6,8	12,7	15,1	6,0	0,1	5,3
Uvoz storitev	2,8	5,6	5,5	8,8	19,7	10,4	3,1	5,5
Saldo tekočega računa plačilne bilance, v mio EUR	-196	-720	-498	-771	-1.455	-2.266	-1.630	-1.717
- delež v primerjavi z BDP, v %	-0,8	-2,6	-1,7	-2,5	-4,2	-6,1	-4,2	-4,1
Bruto zunanji dolg, v mio EUR	13.225	15.343	20.508	24.034	34.358	39.546 ⁴	-	-
- delež v primerjavi z BDP, v %	51,4	56,5	71,4	77,5	99,7	-	-	-
Razmerje USD za 1 EUR	1,128	1,242	1,244	1,254	1,371	1,460	1,270	1,270

DOMAČE POVPRASEVANJE – STATISTIKA NACIONALNIH RAČUNOV

Zasebna potrošnja (realne stopnje rasti, v %)	3,3	2,7	2,6	2,9	5,0	3,4	2,8	3,8
- delež v BDP, v %*	56,0	55,0	54,4	53,0	52,2	52,6	52,5	52,7
Državna potrošnja (realne stopnje rasti, v %)	2,2	3,4	3,3	4,1	2,5	3,9	2,2	2,6
- delež v BDP, v %*	19,0	18,9	19,0	18,8	17,7	18,2	18,9	19,2
Investicije v osnovna sredstva (realne stopnje rasti, v %)	8,1	5,6	3,8	10,4	11,9	7,0	-2,0	5,0
- delež v BDP, v %*	24,0	24,9	25,3	26,3	27,5	28,0	26,5	26,8

Vir podatkov: SURS, Banka Slovenije, Eurostat - New Cronos; ocena, preračuni in napovedi UMAR.

 Opombe: ¹Merjeno v standardih kupne moči (PPS); ²Merilo inflacije je indeks cen življenjskih potrebščin; ³Plačilnobilančna statistika (izvoz F.O.B., uvoz F.O.B.); z izračunom realnih stopenj je izločen vpliv medvalutnih sprememb in cen na tujih trgih; ⁴Stanje konec novembra 2008; *deleži v BDP so preračunani v tekočih cenah in fiksnem tečaju (EUR=239,64).

Proizvodnja	2006	2007	2008	2007				2008				2007			
				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	1	2	3	4
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA , medletna rast v %															
Industrija skupaj	6,1	6,2	-	8,4	6,9	5,9	3,8	1,5	3,3	-1,0	-	7,6	8,9	8,5	12,7
C Rudarstvo	10,4	3,6	-	9,4	13,3	0,7	-6,7	5,0	-9,4	-12,0	-	-14,8	10,2	34,3	23,5
D Predelovalne dejavnosti	6,5	7,5	-	9,7	8,1	6,8	5,7	1,7	3,6	-0,6	-	9,1	10,6	9,3	14,0
E Oskrba z elektriko, plin., vodo ¹	-0,9	-11,1	-	-8,1	-14,9	-5,0	-15,9	-3,3	7,1	-2,1	-	0,2	-11,9	-13,0	-10,9
GRADBENIŠTVO ² , medletna rast vrednosti opravljenih gradbenih del v %															
Gradbeništvo skupaj	15,3	18,4	-	35,5	31,5	16,7	2,8	32,5	16,5	16,6	-	37,4	30,9	38,1	34,7
Stavbe	14,0	15,7	-	22,6	31,5	9,9	5,6	37,2	7,9	12,4	-	27,8	12,7	27,6	26,8
Gradbeni inženirski objekti	16,8	24,9	-	67,0	35,2	26,1	2,4	28,3	23,0	19,6	-	64,1	75,0	63,1	49,7
PROMET , mio tkm, medletna rast v %															
Tonski km v cestnem prevozu	9,8	13,4	-	7,0	0,1	30,2	19,1	26,7	23,5	7,7	-	-	-	-	-
Tonski km v železniškem prevozu	3,9	6,8	-	14,9	12,1	5,8	-3,7	-5,3	-2,9	2,9	-	-	-	-	-
TRGOVINA , medletna rast v %															
Skupni realni prihodek*	6,3	9,7	-	6,0	8,3	12,3	11,8	15,7	13,2	10,5	-	1,9	6,0	9,5	8,9
Realni prihodek v trgovini na drobno	1,6	5,5	-	6,4	3,8	5,7	6,0	5,8	5,7	6,1	-	3,5	2,4	12,3	6,0
Realni prihodek v trgovini z motornimi vozili, vzdrževanju le-teh ter v trgovini na drobno z motornimi gorivi	11,7	14,2	-	5,6	13,0	19,6	18,2	26,5	21,2	15,4	-	0,3	9,6	6,8	11,9
Nominalni prihodek v trgovini na debelo in posredništvu pri prodaji	10,5	16,1	-	19,7	15,0	15,1	15,2	20,6	23,9	20,8	-	19,6	19,0	20,2	21,7
TURIZEM , medletna rast v %															
Skupaj, prenočitve	2,0	7,0	1,6	4,8	10,1	6,8	5,5	4,2	1,0	1,8	-0,9	1,7	7,2	5,4	19,7
Domači gostje, prenočitve	1,9	4,9	4,8	0,5	13,7	2,3	5,5	4,8	4,6	4,7	5,2	-8,4	5,4	2,3	23,4
Tuji gostje, prenočitve	2,0	8,4	-0,7	9,0	7,9	9,8	5,5	3,6	-1,3	0,1	-5,8	8,9	9,8	8,4	17,6
Prihodek v gostinstvu	6,1	0,4	-	-1,4	-0,5	2,3	0,9	-2,7	-2,8	-6,4	-	-3,1	-2,0	0,5	-0,8
KMETIJSTVO															
Odkup pridelkov, v mrd SIT, od 2007 v mio EUR	106,7	492,2	-	101,3	109,7	120,8	160,3	117,9	125,6	134,1	-	32,2	31,1	37,9	37,5
POSLOVNE TENDENCJE (vrednost kazalnika**)															
Kazalnik gospodarske klime	10	13	2	15	15	13	11	10	8	4	-14	15	16	14	15
Kazalnik zaupanja															
v predelovalnih dejavnostih	10	12	-6	13	13	12	11	8	1	-8	-22	12	14	12	13
v gradbeništvu	3	17	3	19	21	15	14	15	9	3	-16	15	21	22	20
v storitvenih dejavnostih	26	29	22	30	29	30	27	29	26	25	8	31	29	29	30
v trgovini na drobno	22	27	23	23	26	29	29	29	28	27	7	21	25	24	26
potrošnikov	-14	-11	-20	-8	-7	-10	-17	-19	-16	-17	-28	-8	-8	-8	-10
Vir podatkov: SURS. Opombe: ¹ Le za podjetja z dejavnostjo oskrbe z energijo, ² V raziskovanje so zajeta vsa večja gradbena podjetja, ter še nekatera negradbena podjetja, ki izvajajo gradbeno dejavnost; *Skupaj trgovina na drobno, trgovina z motornimi vozili in vzdrževanje le-teh ter trgovina na drobno z motornimi gorivi, **desezonirani podatki.															

2007								2008												2009	
5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	
3,2	5,4	8,7	8,0	1,5	10,0	1,6	-0,7	0,6	7,7	-3,0	9,0	-1,0	2,2	-2,1	-7,0	5,4	-2,8	-14,0	-	-	
8,8	8,3	-5,8	18,9	-9,7	-2,0	-4,6	-15,2	12,8	9,5	-3,9	0,2	-17,1	-11,5	7,6	-36,7	-0,9	-7,2	-20,6	-	-	
4,3	6,9	10,0	8,4	2,5	11,8	3,0	1,7	0,8	8,1	-2,9	9,4	-0,6	2,2	-2,5	-5,9	5,8	-2,9	-14,7	-	-	
-16,1	-17,4	-5,1	-1,7	-8,2	-10,9	-14,3	-21,5	-7,2	0,3	-2,2	7,1	3,1	11,1	-0,7	-6,6	0,9	0,0	3,7	-	-	
48,6	17,4	20,0	31,6	4,1	10,0	7,4	-11,8	38,7	41,3	21,2	23,1	13,6	14,0	18,6	10,4	20,8	10,7	-8,1	-	-	
55,1	17,3	21,1	17,3	-5,4	1,9	19,7	-4,1	55,0	43,7	19,1	11,7	4,8	7,9	1,9	14,7	20,9	6,6	-20,7	-	-	
45,2	17,4	19,3	52,7	13,5	16,1	-0,1	-18,0	23,7	39,3	22,9	32,0	20,0	18,8	31,7	7,3	20,7	13,1	2,5	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9,5	6,5	10,6	12,9	13,4	16,8	11,7	7,0	18,1	23,9	7,2	17,4	11,8	10,3	12,7	5,8	12,8	2,8	0,9	-	-	
4,5	1,2	4,7	4,7	7,9	9,4	4,5	4,3	6,4	14,9	-1,8	8,2	4,8	4,1	7,6	2,8	7,9	3,9	3,2	-	-	
14,8	12,3	17,1	22,6	19,3	24,4	19,2	10,5	31,4	33,4	17,0	27,5	19,2	17,1	18,3	9,3	18,1	2,2	-0,8	-	-	
15,5	8,4	19,6	12,7	13,2	19,5	19,2	7,5	21,6	30,1	12,2	31,8	20,7	19,2	22,8	11,1	27,8	11,4	1,3	-	-	
7,6	6,0	6,0	9,6	3,6	4,6	8,3	4,0	2,9	9,0	0,5	-8,5	14,0	-2,4	3,6	3,2	-3,2	-2,1	-4,4	4,0	-	
8,6	12,0	0,9	7,2	-3,7	4,2	2,6	9,6	12,1	11,7	-8,5	8,5	10,5	-2,1	1,1	8,9	3,9	6,0	4,4	5,0	-	
7,0	2,1	9,8	11,0	7,8	4,8	13,7	-0,9	-2,6	5,6	8,9	-18,3	16,2	-2,6	5,3	-0,2	-6,8	-7,4	-11,9	3,0	-	
-2,0	1,2	0,5	4,7	1,7	1,3	0,1	1,1	-3,4	2,6	-6,9	-3,3	1,6	-6,7	-5,1	-5,9	-4,8	-3,8	-6,2	-	-	
38,4	33,8	38,3	41,8	40,7	46,2	53,1	61,0	38,5	39,3	40,0	42,6	43,0	39,9	44,5	42,2	47,4	49,0	45,3	-	-	
16	14	15	13	11	10	10	12	10	10	11	10	8	5	5	4	3	-3	-17	-22	-27	
14	12	12	12	11	10	11	11	10	7	6	4	1	-3	-6	-8	-11	-17	-23	-27	-30	
21	21	17	16	11	12	10	19	14	13	17	11	10	7	6	0	2	-4	-16	-28	-35	
28	30	32	30	28	30	25	27	28	29	29	27	26	25	25	26	25	22	7	-4	-8	
26	26	26	28	33	28	29	31	29	28	30	29	29	27	29	27	25	25	1	-4	-7	
-4	-8	-6	-9	-16	-17	-19	-16	-23	-20	-15	-12	-18	-19	-19	-20	-12	-17	-33	-35	-44	

Plače in indikatorji konkurenčnosti	2005	2006	2007	2007				2008			2007			
				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	1	2	3	4
BRUTO PLAČA NA ZAPOSLENEGA, medletna rast v %														
Skupaj	4,8	4,8	5,9	5,4	5,6	5,8	6,7	7,8	8,6	9,9	6,4	4,8	5,0	5,9
Zasebni sektor (A do K)	5,4	5,4	6,9	6,3	6,3	6,7	8,1	8,3	9,4	9,3	7,7	5,8	5,5	6,9
Kmetijstvo, ribištvo (A, B)	3,9	5,6	8,2	6,2	8,0	7,3	11,2	10,1	8,8	10,1	8,2	5,3	5,1	9,4
A Kmetijstvo	3,7	5,6	8,2	6,4	8,0	7,3	11,0	10,2	8,8	10,1	8,4	5,5	5,5	9,4
B Ribišstvo	6,9	7,9	8,0	-3,8	8,2	8,2	17,5	6,8	7,7	9,5	3,3	-2,7	-11,4	9,9
Industrija, gradbeništvo (C do F)	5,8	5,5	6,5	5,7	5,8	6,3	8,1	8,0	9,5	9,2	7,5	5,1	4,5	6,7
C Rudarstvo	6,3	4,5	7,0	3,6	4,3	6,0	13,4	10,1	14,1	16,1	4,2	3,2	3,4	3,3
D Predelovalne dejavnosti	5,8	5,5	6,8	5,9	5,9	6,8	8,4	8,2	9,7	9,3	7,8	5,3	4,5	7,1
E Oskrba z elektriko, plin., vodo	9,7	5,6	6,2	3,0	5,0	5,5	10,7	9,0	9,4	9,3	4,6	2,8	1,6	4,2
F Gradbeništvo	4,8	6,2	6,5	7,1	6,7	5,6	6,6	7,5	9,5	9,1	8,4	6,4	6,6	7,5
Proizvodne storitve (G do I)	4,7	5,0	7,0	7,3	6,4	6,8	7,2	7,9	8,9	9,2	8,0	6,7	7,1	7,4
G Trgovina	4,8	5,6	7,6	8,0	7,4	7,5	7,4	7,4	9,0	8,8	9,1	6,7	8,3	8,6
H Gostinstvo	3,2	4,4	6,0	4,0	5,3	5,4	8,7	10,1	10,3	10,1	3,9	2,7	5,4	4,4
I Promet, skladiščenje, zveze	5,1	3,6	5,7	6,7	4,4	5,6	5,9	7,7	7,9	9,4	6,9	7,9	5,3	5,4
Poslovne storitve (J do K)	3,9	4,7	6,8	5,7	6,2	6,8	8,3	8,8	9,4	8,9	7,0	5,2	5,0	5,4
J Finančno posredništvo	6,7	7,2	7,3	7,9	7,8	5,7	7,4	8,1	8,8	8,2	8,7	9,1	6,0	6,5
K Poslovanje z nepremičninami	3,2	3,9	7,2	5,3	6,1	7,8	9,4	9,5	10,1	9,6	6,8	4,0	5,1	5,6
Javne storitve (L do O)	3,3	3,5	4,1	3,5	4,6	4,4	3,8	7,1	7,0	11,7	3,6	2,8	4,2	4,1
L Javna uprava	3,2	3,1	5,1	2,5	4,9	6,5	6,4	11,1	10,8	13,2	2,6	1,7	3,2	3,8
M Izobraževanje	4,8	4,8	3,9	4,8	5,7	3,1	2,4	5,5	5,8	7,7	4,9	4,5	4,9	5,5
N Zdravstvo, socialno varstvo	2,2	2,7	3,2	2,7	3,7	4,0	2,4	6,1	4,8	16,7	3,2	1,9	3,0	3,2
O Dr. javne, skupne in oseb. stor.	2,7	2,1	3,9	4,1	2,9	3,9	4,5	4,5	6,7	9,2	2,9	2,3	7,0	2,9
INDIKATORJI KONKURENČNOSTI, medletna rast v %														
Efektivni tečaj ¹ nominalno	-0,7	0,2	0,8	0,9	0,7	0,6	1,2	1,2	1,1	0,4	0,7	1,0	0,9	0,8
Realni (deflator relativne cene življenjskih potrebščin)	-0,2	0,7	2,3	1,4	1,8	2,3	3,7	4,5	4,2	2,6	1,6	1,3	1,2	1,4
Realni (deflator relativne cene ind. proizvodov) ²	-0,6	-0,9	2,1	2,1	2,0	2,2	2,1	1,4	1,5	0,4	2,3	2,3	1,9	1,8
USD za EUR	1,2448	1,2557	1,3706	1,3105	1,3482	1,3745	1,4494	1,4998	1,5620	1,5038	1,2999	1,3074	1,3242	1,3516
<p>Viri podatkov: SURS, APP, BS, ECB, OECD Main Economic Indicators, preračuni UMAR. Opombe: Podatki za mesečne bruto plače na zaposlenega so bili v septembru 2005 objavljeni po novi metodologiji za leto 2004 in dalje. ¹Sprememba metodologije: v izračun efektivnega tečaja so po novi metodologiji zajete valute oz. cene 17 trgovinskih partneric (Avstrija, Belgija, Nemčija, Italija, Francija, Nizozemska, Španija, Danska, Združeno kraljestvo, Švedska, Češka, Madžarska, Poljska, Slovaška, ZDA, Švica, Japonska); uteži so deleži posamezne trgovinske partnerice v slovenskem izvozu in uvozu proizvodov predelovalnih dejavnosti (5–8 SMTK) v obdobju 2001–2003; izvoz je dvojni tehtan; rast vrednosti indeksa pomeni rast vrednosti domače valute in obratno. ²Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih – predelovalne dejavnosti.</p>														

2007								2008											
5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
5,8	5,2	6,9	5,7	4,9	6,6	7,1	6,5	6,1	9,3	8,0	9,5	7,6	8,8	8,7	9,8	11,2	9,2	3,9	
6,4	5,5	7,6	6,8	5,6	8,2	8,4	7,6	6,9	9,4	8,5	10,7	8,2	9,5	10,1	7,2	10,7	7,7	1,0	
8,6	6,0	8,5	8,8	4,6	8,4	15,1	9,5	8,5	15,2	6,8	9,4	8,9	8,1	12,7	6,3	11,4	9,2	-0,9	
8,7	5,9	8,5	8,7	4,6	7,9	15,2	9,5	8,7	15,5	6,7	9,6	8,9	7,9	12,7	6,3	11,4	9,8	-0,8	
5,3	9,5	8,6	12,4	3,5	30,6	13,0	10,0	2,5	4,4	14,0	-1,3	10,2	14,8	12,5	5,7	10,4	-11,5	-7,2	
5,8	5,0	7,3	6,3	5,5	7,8	8,7	7,8	6,2	9,8	8,1	11,2	8,2	9,2	10,8	6,3	10,6	8,1	-1,1	
4,7	4,8	6,6	3,9	7,5	9,5	10,2	21,6	5,9	10,4	14,1	12,3	17,7	12,3	17,5	10,2	20,5	38,5	-5,0	
5,7	5,1	7,5	6,9	6,0	7,9	9,2	8,0	6,1	10,2	8,5	11,2	8,4	9,5	10,8	6,5	10,7	6,8	-1,1	
3,0	7,7	3,5	5,2	7,7	11,1	11,2	9,6	8,1	10,8	8,3	12,1	8,5	7,7	14,1	6,9	7,4	20,9	1,9	
8,1	4,5	8,5	5,3	3,1	6,7	7,4	5,6	7,3	8,6	6,6	11,9	7,3	9,5	9,9	6,0	11,4	7,4	-0,7	
6,0	5,9	7,5	7,1	5,9	7,2	6,7	7,7	7,3	8,2	8,1	9,7	7,8	9,1	8,9	8,4	10,3	7,6	5,1	
6,8	6,7	7,8	7,8	7,0	7,1	8,3	6,7	6,5	8,8	7,0	10,1	8,0	8,9	9,2	7,0	10,1	7,9	4,1	
5,1	6,5	6,5	6,0	3,8	7,6	10,5	8,0	10,6	11,0	8,7	10,9	11,1	8,9	10,5	9,1	10,8	7,7	1,9	
4,1	3,8	6,9	5,7	4,0	6,6	2,6	9,1	7,5	5,9	9,6	8,3	6,2	9,2	7,4	10,7	10,1	6,9	7,7	
7,4	5,8	8,2	7,2	5,1	10,1	8,7	6,3	7,4	9,3	9,8	10,4	8,0	9,9	9,3	7,0	10,5	6,2	-0,6	
9,9	7,0	8,5	7,1	1,6	13,9	8,0	1,0	6,7	6,7	10,7	12,0	6,6	7,9	6,9	6,5	11,1	0,9	-6,6	
6,8	5,8	8,4	7,6	7,3	8,7	9,8	9,6	8,1	10,8	9,6	10,0	9,1	11,3	10,7	7,6	10,6	8,9	3,8	
4,7	4,9	5,8	3,5	3,8	3,3	3,9	4,1	4,5	9,6	7,2	7,0	6,7	7,5	5,8	16,5	12,8	13,1	12,2	
5,2	5,7	8,7	4,9	5,9	5,9	6,5	6,9	6,8	14,3	12,0	12,0	10,0	10,4	7,6	18,9	13,3	12,9	16,0	
6,4	5,1	4,3	2,6	2,4	2,3	2,6	2,2	3,1	7,8	5,6	5,7	5,6	6,0	5,0	10,8	7,3	8,0	9,4	
3,4	4,3	5,4	3,3	3,3	2,1	2,0	3,0	3,6	8,0	6,7	3,8	4,4	6,2	4,8	24,2	21,2	20,8	20,1	
1,9	3,9	4,5	3,1	4,0	3,0	5,1	5,3	5,0	6,9	1,8	5,9	6,7	7,3	6,0	11,1	10,5	12,1	-3,2	
0,7	0,6	0,6	0,5	0,7	1,1	1,3	1,1	1,3	1,0	1,4	1,4	1,1	0,9	0,8	0,6	-0,1	-1,3	-1,7	
1,7	2,3	2,5	2,2	2,0	3,6	3,9	3,6	4,4	4,3	4,7	4,7	3,9	3,9	3,5	2,6	1,6	0,3	-0,7	
2,0	2,1	2,1	2,5	2,0	2,3	2,3	1,8	1,5	1,2	1,5	2,4	1,3	0,9	0,7	0,9	-0,3	-1,0	-0,2	
1,3511	1,3419	1,3716	1,3622	1,3896	1,4227	1,4684	1,4570	1,4718	1,4748	1,5527	1,5750	1,5557	1,5553	1,5770	1,4975	1,4369	1,3322	1,2732	

Cene	2006	2007	2008	2007				2008				2007			
				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	1	2	3	4
CPI, medletna rast v %	2,5	3,6	5,7	2,3	3,0	3,6	5,4	6,6	6,6	6,1	3,3	2,7	2,1	2,3	2,6
Hrana in brezalkoholne pijače	2,3	7,8	10,1	3,7	6,5	8,2	12,6	14,0	12,0	9,8	4,9	4,0	3,0	3,9	6,3
Alkoholne pijače in tobak	3,7	6,5	3,2	5,5	6,0	8,0	6,5	5,4	5,0	0,7	2,1	5,5	5,4	5,6	5,7
Obleka in obutev	-0,5	2,1	4,4	1,8	0,9	3,3	2,5	4,9	5,2	2,1	5,2	3,6	2,6	-0,5	-0,7
Stanovanje	5,3	2,6	9,7	-0,2	1,0	2,2	7,6	10,5	11,4	11,5	5,3	-0,1	-0,9	0,4	1,0
Stanovanjska oprema	4,1	4,5	5,8	5,0	5,2	3,6	4,0	4,5	5,5	6,5	6,7	5,1	5,3	4,7	4,8
Zdravje	-1,7	1,1	2,9	1,5	1,4	1,1	0,4	-0,5	1,7	4,9	5,8	0,9	1,4	2,3	1,4
Prevoz	1,3	0,3	1,9	-0,2	0,8	-0,9	1,6	2,9	2,9	4,1	-2,2	-0,4	-0,9	0,6	0,4
Komunikacije	0,3	0,3	0,6	0,0	0,4	0,6	0,3	2,2	1,9	0,1	-1,7	1,4	-0,7	-0,6	-0,3
Rekreacija in kultura	2,1	3,6	4,4	2,5	2,5	4,6	4,7	4,6	5,0	4,8	3,2	2,9	2,6	2,2	1,4
Izobraževanje	3,1	1,9	5,2	1,1	0,6	2,2	3,6	4,7	5,4	4,8	6,1	0,5	1,5	1,1	-1,1
Gostinske in nastanitvene storitve	4,5	7,3	9,6	6,9	6,6	7,0	8,7	9,3	10,0	10,4	8,7	6,9	7,1	6,7	6,6
Raznovrstno blago in storitve	4,1	3,6	3,9	4,2	3,1	3,7	3,4	3,9	4,5	3,8	3,4	5,0	4,7	3,0	2,9
HICP	2,5	3,8	5,5	2,6	3,3	3,7	5,5	6,5	6,4	6,2	3,1	2,8	2,3	2,6	2,9
Osnovna inflacija - odrezano povprečje	2,8	2,3	3,9	1,6	2,0	2,5	3,1	4,4	4,4	4,1	2,8	2,0	1,3	1,5	1,7
Osnovna inflacija - brez (sveže) hrane in energije	1,1	2,6	4,6	1,9	1,9	2,9	3,9	4,7	4,9	4,7	4,0	2,3	1,9	1,5	1,5
CENE PROIZVODOV PRI PROIZVAJALCIH, medletna rast v %															
Skupaj	2,3	4,2	3,9	4,3	4,6	4,1	3,6	3,4	3,9	5,2	3,0	3,9	4,6	4,5	4,7
Domači trg	2,3	5,4	5,6	4,5	5,1	5,4	6,5	5,9	6,3	6,5	3,8	3,5	5,1	5,0	4,9
Tuji trg	2,2	2,9	2,1	4,1	4,2	2,8	0,7	0,8	1,4	3,8	2,2	4,2	4,1	4,0	4,4
na evrskem območju	2,6	5,0	2,1	7,1	7,3	4,6	1,4	1,2	1,6	4,1	1,3	7,1	6,9	7,3	7,6
izven evrskega območja	1,6	-0,5	2,1	-0,6	-0,6	-0,3	-0,5	0,1	1,0	3,4	3,9	-0,3	-0,3	-1,2	-0,7
Indeks uvoznih cen	5,8	4,0	1,6	7,0	6,6	2,4	0,1	-0,2	0,3	3,8	1,4	7,8	6,6	6,7	7,0
REGULIRANE CENE¹, medletna rast v %															
Energetika	8,0	0,6	12,4	-2,0	-0,1	-1,6	6,2	13,1	16,9	21,1	-1,2	-0,4	-4,6	-0,8	-0,3
Naftni derivati	10,3	-0,9	11,7	-4,0	-2,2	-4,3	7,4	14,8	17,4	21,1	-5,7	-2,0	-7,5	-2,3	-2,6
Komunalna	-2,6	-2,3	0,6	-6,3	-6,2	-3,7	8,4	1,4	1,3	-1,3	1,1	-7,4	-5,8	-5,8	-6,5
Promet	1,5	0,6	-0,4	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	-1,3	-1,3	0,7	0,8	0,6	0,6
Ostale regulirane cene	2,6	2,9	1,8	3,0	2,6	3,0	3,0	1,4	1,7	1,7	2,4	2,4	3,3	3,4	3,1
Regulirane cene skupaj	7,0	3,1	8,6	1,9	3,2	1,6	5,9	9,5	11,7	13,7	-0,2	2,8	0,0	2,8	3,1
Vir podatkov: SURS, izračuni, ocene UMAR. Opomba: ¹ sestava skupin se spreminja, podatki med posameznimi leti niso popolnoma primerljivi s predhodno objavljenimi. Trg električne energije je od 1.7. 2007 liberaliziran. Podatki od julija 2007 dalje niso primerljivi.															

2007								2008											
5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2,9	3,6	3,8	3,5	3,5	5,1	5,7	5,6	6,4	6,5	6,9	6,5	6,4	7,0	6,9	6,0	5,5	4,9	3,1	2,1
6,3	6,9	7,6	6,9	10,0	13,3	11,7	12,9	13,9	14,6	13,5	12,3	12,1	11,6	12,2	10,1	7,2	5,3	5,6	3,8
6,2	6,0	8,1	8,5	7,6	6,5	6,6	6,6	5,7	5,5	5,1	4,8	5,0	5,1	-0,2	0,5	1,8	2,1	2,1	2,0
1,0	2,4	2,7	4,1	3,1	1,8	3,5	2,1	2,9	4,8	6,7	7,0	4,6	4,1	0,8	1,7	3,7	6,0	4,6	4,8
0,4	1,7	1,9	3,2	1,4	6,7	8,2	8,0	11,7	9,6	10,4	9,4	11,4	13,4	13,6	10,4	10,5	9,0	4,8	2,4
5,2	5,7	4,5	3,3	3,0	3,6	4,1	4,3	4,0	4,3	5,2	5,7	5,7	5,2	5,9	6,4	7,3	7,0	6,7	6,5
1,1	1,7	2,0	0,7	0,8	0,8	0,5	0,0	-0,9	-1,2	0,5	1,4	1,7	1,9	4,5	5,0	5,1	5,2	5,4	6,7
0,4	1,5	0,9	-1,6	-1,9	0,4	2,5	1,9	2,8	2,7	3,1	2,1	2,4	4,4	4,9	3,7	3,6	2,6	-3,6	-5,4
0,2	1,2	1,2	1,2	-0,7	-0,7	-0,2	1,9	1,0	2,8	2,9	2,8	1,5	1,5	0,7	0,5	-0,9	-0,9	0,0	-4,3
3,0	3,3	4,4	4,8	4,5	4,9	4,6	4,7	4,1	4,9	4,9	5,4	4,4	5,3	5,6	4,9	4,0	2,8	3,2	3,6
1,4	1,4	1,4	1,4	3,7	3,6	3,6	3,6	3,4	3,8	7,0	7,0	4,6	4,6	4,6	4,6	5,0	6,0	6,1	6,1
6,8	6,4	6,5	7,0	7,6	7,9	9,6	8,6	9,2	9,4	9,4	10,1	9,9	10,1	10,7	10,4	10,0	9,7	8,8	7,7
3,1	3,2	3,3	4,0	3,8	3,0	3,6	3,6	3,6	3,8	4,2	4,7	4,5	4,5	4,0	3,7	3,6	3,4	3,2	3,4
3,1	3,8	4,0	3,4	3,6	5,1	5,7	5,7	6,4	6,4	6,6	6,2	6,2	6,8	6,9	6,0	5,6	4,8	2,9	1,8
1,9	2,5	2,5	2,3	2,5	2,7	3,3	3,2	4,2	4,3	4,6	4,3	4,4	4,4	4,7	4,0	3,6	3,1	2,8	2,6
1,9	2,4	2,6	2,9	3,0	3,7	4,0	4,0	4,2	4,9	5,1	5,3	4,9	4,7	5,1	4,7	4,5	4,1	3,9	3,9
4,7	4,6	4,3	4,2	3,9	3,7	3,5	3,4	3,5	3,4	3,3	3,3	3,7	4,6	5,2	5,6	4,8	4,0	3,1	2,0
5,1	5,2	5,2	5,3	5,8	6,3	6,8	6,3	6,5	5,5	5,7	6,2	6,3	6,5	6,9	7,0	5,7	4,8	3,6	3,1
4,3	3,9	3,4	3,0	1,9	1,1	0,3	0,6	0,5	1,2	0,8	0,4	1,0	2,7	3,5	4,1	3,9	3,3	2,5	0,8
7,6	6,7	5,5	4,7	3,8	2,1	1,1	0,9	0,8	1,9	1,0	0,4	0,8	3,5	3,9	4,6	3,7	2,9	1,2	-0,1
-0,8	-0,5	0,0	0,3	-1,1	-0,4	-1,1	0,1	-0,2	-0,1	0,5	0,4	1,3	1,1	2,5	3,3	4,3	3,9	5,1	2,7
6,7	6,1	2,9	3,6	0,8	-0,2	0,0	0,5	-0,7	-0,1	0,1	-0,4	0,5	0,7	3,5	3,2	4,6	3,7	1,6	-1,1
-1,0	0,9	1,3	-2,6	-3,6	2,2	8,4	7,9	12,4	12,1	14,8	11,9	15,5	23,2	24,8	20,0	18,4	14,1	-4,3	-12,7
-3,3	-0,8	-0,8	-5,5	-6,6	2,1	10,3	9,8	14,0	14,1	16,4	12,6	15,3	24,1	25,5	20,0	17,7	12,2	-9,4	-18,9
-6,0	-6,0	-6,0	0,7	-5,7	14,3	6,5	4,8	2,8	0,7	0,7	1,3	1,3	1,3	1,3	-5,7	0,7	0,7	0,8	1,6
0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,6	0,6	0,6	0,6	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
2,4	2,3	2,2	3,8	3,0	3,0	2,9	2,9	2,1	1,2	1,0	1,2	1,9	1,9	1,1	1,6	2,4	2,4	2,4	2,4
2,6	4,0	4,3	2,9	-2,3	3,9	7,1	6,6	9,3	8,8	10,4	8,5	10,8	15,7	16,3	12,2	12,4	9,7	-2,2	-7,8

Denarna gibanja in obrestne mere	2005	2006	2007	2007							
				1	2	3	4	5	6	7	8
IZBRANE TERJATVE DRUGIH MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ DO DOMAČIH SEKTORJEV, stanje konec meseca, v mrd SIT; od 1.1.2007 v mio EUR											
BS do centralne države	17,4	16,6	67	69	69	69	68	68	68	68	68
Centralna država (S. 1311)	780,5	776,6	2367	3.184	3.219	2.944	2.748	2.574	2.465	2.408	2.342
Ostali državni sektor (S.1312,1313,1314)	23,1	24,9	118	108	106	107	105	107	107	107	110
Gospodinjstva (S.14, 15)	1025,9	1289,4	6818	5.428	5.488	5.633	5.748	5.892	6.015	6.157	6.323
Nefinančne družbe (s.11)	2620,9	3236,0	18105	14.086	14.250	14.660	15.142	15.426	15.788	16.274	16.720
Nedenarne finančne institucije (S.123, 124, 125)	230,9	368,1	2305	1.554	1.563	1.574	1.761	1.747	1.911	2.034	2.083
Denarni sektor (S.121, 122)	1408,2	1158,7	2401	3.505	2.770	2.267	2.033	2.257	2.211	2.218	2.439
Terjatve do domačih sektorjev SKUPAJ											
V domači valuti	2099,2	2298,2	26555	21.761	21.634	21.726	22.297	23.089	23.558	24.146	24.892
V tuji valuti	2199,4	3149,0	1990	1.048	1.100	1.160	1.248	1.335	1.456	1.560	1.638
Vrednostni papirji skupaj	1375,1	1286,8	3570	5.055	4.662	4.299	3.992	3.577	3.484	3.492	3.488
IZBRANE OBVEZNIŠTI DRUGIH MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ DO DOMAČIH SEKTORJEV, stanje konec meseca, v mrd SIT; od 1.1.2007 v mio EUR											
Vloge v domači valuti skupaj	2.610,3	2.903,4	20.029	17.823	17.912	17.914	18.066	18.367	18.446	18.880	19.299
Čez noč	987,0	1.178,6	6.887	6.645	6.598	6.648	6.676	6.849	6.953	7.047	6.881
Vežane vloge – kratkoročne	1.175,5	1.251,2	8.913	7.673	7.837	7.639	7.758	7.777	7.592	7.867	8.331
Vežane vloge – dolgoročne	309,9	292,4	2.857	2.486	2.492	2.560	2.569	2.573	2.693	2.728	2.790
Kratkoročne vloge na odpoklic	137,8	181,2	1.372	1.019	985	1.067	1.063	1.168	1.208	1.238	1.297
Vloge v tuji valuti skupaj	1.346,6	1.454,5	559	634	614	607	597	615	610	605	628
Čez noč	534,8	552,7	218	311	293	285	264	280	274	270	278
Vežane vloge – kratkoročne	481,2	545,5	248	240	239	237	251	248	249	242	258
Vežane vloge – dolgoročne	295,2	318,3	56	64	64	62	60	61	60	61	62
Kratkoročne vloge na odpoklic	35,4	38,0	37	19	18	23	22	26	27	32	30
OBRESTNE MERE MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ, v %											
Nove vloge v domači valuti											
Gospodinjstva											
Vloge čez noč	0,47	0,32	0,36	0,33	0,33	0,33	0,34	0,34	0,34	0,35	0,35
Vežane vloge do 1 leta	3,34	2,96	3,36	2,83	2,91	3,01	3,07	3,15	3,26	3,36	3,41
Nova posojila gospodinjstvom v domači valuti											
Stanovanjska posojila, fiksna OM nad 5 do 10 let	4,99	4,56	5,80	5,16	5,44	5,50	5,35	5,37	5,36	5,79	5,98
Nova posojila nefinančnim družbam v domači valuti											
Posojilo nad 1 mio EUR, fiksna OM nad 1 do 5 let	5,23	4,64	5,76	5,49	6,53	-	-	4,86	5,12	6,49	-
OBRESTNE MERE EVROPSKE CENTRALNE BANKE, v %											
Operacije glavnega refinanciranja	2,02	2,78	3,85	3,50	3,50	3,75	3,75	3,75	4,00	4,00	4,00
MEDBANČNE OBRESTNE MERE											
EVRIBOR											
3-mesečni	2,19	3,58	4,28	3,75	3,82	3,89	3,98	4,07	4,15	4,22	4,54
6-mesečni	2,24	3,58	4,35	3,89	3,94	4,00	4,10	4,20	4,28	4,36	4,59
LIBOR za CHF											
3-mesečni	0,80	1,51	2,55	2,15	2,21	2,26	2,32	2,41	2,55	2,72	2,80
6-mesečni	0,87	1,65	2,65	2,26	2,32	2,36	2,44	2,54	2,70	2,85	2,86

Vir podatkov: BS, EUROSTAT, BBA- British Bankers' Association.

2007				2008										
9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
67	67	67	67	67	67	66	66	66	65	66	66	67	69	69
2.345	2.348	2.374	2.367	2.412	2.397	2.392	2.123	2.162	2.052	2.030	2.069	2.046	2.058	2.176
111	114	112	118	123	124	124	128	129	133	136	143	178	184	181
6.468	6.607	6.830	6.818	6.918	7.009	7.133	7.235	7.318	7.409	7.521	7.603	7.705	7.857	7.785
17.004	17.269	17.748	18.105	18.570	18.754	18.938	19.351	19.616	20.064	20.404	20.619	20.872	21.134	21.092
2.205	2.367	2.396	2.305	2.390	2.411	2.494	2.558	2.568	2.736	2.726	2.729	2.798	2.815	2.845
2.448	2.460	2.580	2.401	2.455	2.432	2.444	2.624	2.375	2.386	2.403	2.400	2.737	2.965	2.963
25.310	25.864	26.596	26.555	27.164	27.406	27.768	28.503	28.871	29.380	29.805	30.108	30.888	31.444	31.594
1.699	1.789	1.900	1.990	2.117	2.192	2.280	2.276	2.259	2.263	2.228	2.271	2.344	2.512	2.371
3.573	3.511	3.544	3.570	3.586	3.529	3.477	3.239	3.038	3.137	3.188	3.184	3.104	3.059	3.077
19.386	19.579	19.558	20.029	20.088	20.674	20.779	20.774	20.613	21.144	21.341	21.465	21.992	22.177	22.385
6.907	6.695	6.573	6.887	6.924	6.557	6.787	6.711	6.841	7.071	6.744	6.703	6.918	6.666	6.577
8.247	8.689	8.723	8.913	8.899	9.862	9.745	9.734	9.292	9.439	9.936	9.929	10.038	10.530	10.659
2.874	2.820	2.817	2.857	2.845	2.803	2.814	2.926	3.046	3.170	3.241	3.378	3.519	3.555	3.727
1.358	1.375	1.445	1.372	1.420	1.452	1.433	1.403	1.434	1.464	1.420	1.455	1.517	1.426	1.422
608	589	585	559	571	560	520	529	527	488	491	502	493	537	551
269	255	260	218	248	240	226	222	225	218	220	228	218	244	247
248	241	226	248	229	237	220	224	224	196	192	190	196	213	227
60	60	57	56	55	48	45	45	42	42	43	42	43	44	42
31	33	42	37	39	35	29	38	36	32	36	42	36	36	35
0,37	0,42	0,40	0,40	0,44	0,41	0,41	0,43	0,46	0,46	0,48	0,48	0,48	0,51	0,52
3,61	3,89	3,83	4,04	4,08	3,95	4,03	4,14	4,20	4,30	4,40	4,39	4,53	4,65	4,56
6,16	6,45	6,44	6,58	6,75	6,40	6,61	6,53	6,53	6,63	6,71	6,95	6,99	7,10	7,17
5,76	5,59	-	6,25	5,63	6,32	5,47	6,63	6,91	6,53	6,94	6,76	7,24
4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,25	4,25	4,25	3,75	3,25
4,74	4,69	4,64	4,85	4,48	4,36	4,60	4,78	4,86	4,94	4,96	4,97	5,02	5,11	4,24
4,75	4,66	4,63	4,82	4,50	4,36	4,59	4,80	4,90	5,09	5,15	5,16	5,22	5,18	4,29
2,82	2,79	2,75	2,77	2,70	2,74	2,83	2,85	2,78	2,84	2,79	2,75	2,78	3,00	1,97
2,90	2,89	2,85	2,84	2,77	2,77	2,87	2,93	2,89	2,98	2,94	2,89	2,92	3,09	2,16

Seznam kratic

ATVP – Agencija za trg vrednostnih papirjev, **BDP** – Bruto domači proizvod, **BIS** – Bank of International Settlements, **BS** – Banka Slovenije, **ECB** – European Central Bank, **EK** – Evropska komisija, **ELES** – Elektro Slovenije, **FED** – Federal Reserve System, **HICP** – Harmonizirani indeks cen življenjskih potrebščin, **MDS** – Mednarodni denarni sklad, **MF** – Ministrstvo za finance, **NLB** – Nova ljubljanska banka, **OECD** – Organization for Economic Cooperation and Development, **SURS** – Statistični urad RS, **UJP** – Uprava RS za javna plačila, **UMAR** – Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, **ZPIZ** – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanja, **ZRSZ** – Zavod RS za zaposlovanje, **ZZZS** – Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Kratice Standardne klasifikacije dejavnosti (SKD)

A – Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, **B** – Ribištvo, **C** – Rudarstvo, **D** – Predelovalne dejavnosti, **DA** – Hrana, pijača, tobakni izdelki, **DB** – Tekstilije, tekstilni izdelki, **DC** – Usnje, usnjeni izdelki, **DD** – Obdelava in predelava lesa, **DE** – Papir, založništvo, tiskarstvo, **DF** – Koks, naftni derivati, jedrska goriva, **DG** – Kemikalije, kemični izdelki, **DH** – Izdelki iz gume, plastičnih mas, **DI** – Drugi nekovinski, mineralni izdelki, **DJ** – Kovine in kovinski izdelki, **DK** – Stroji in naprave, **DL** – Električna, optična oprema, **DM** – Vozila in plovila, **DN** – Pohištvo, drugo, **E** – Oskrba z elektriko, plinom in vodo, **F** – Gradbeništvo, **G** – Trgovina, popravila motornih vozil, **H** – Gostinstvo, **I** – Promet, skladiščenje in zveze, **J** – Finančno posredništvo, **K** – Nepremičnine, najem poslovnih storitev, **L** – Dejavnost javne uprave in obrambe, obvezno socialno zavarovanje, **M** – Izobraževanje, **N** – Zdravstvo in socialno varstvo, **O** – Druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti, **P** – Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem.

Kratice držav

AT-Avstrija, **BE**-Belgija, **BG**-Bolgarija, **BY**-Belorusija, **CH**-Švica, **HR**-Hrvaška, **CZ**-Češka, **CY**-Ciper, **DK**-Danska, **DE**-Nemčija, **ES**-Španija, **EE**-Estonija, **GR**-Grčija, **FR**-Francija, **FI**-Finska, **HU**-Madžarska, **IT**-Italija, **IE**-Irska, **JP**-Japonska, **LU**-Luksemburg, **LT**-Litva, **LV**-Latvija, **MT**-Malta, **NL**-Nizozemska, **NO**-Norveška, **PL**-Poljska, **PT**-Portugalska, **RO**-Romunija, **RU**-Rusija, **SE**-Švedska, **SI**-Slovenija, **SK**-Slovaška, **TR**-Turčija, **UA**-Ukrajina, **UK**-Velika Britanija, **US**-Združene države Amerike.

Podatki o naročniku

Fizična – pravna oseba (ustrezno obkrožite)

Ime in priimek/Naziv podjetja:

Ulica, hišna številka: Poštna številka, kraj:

Elektronska pošta:

Tel./faks: Datum naročila:

Davčna številka SI _____ Žig in podpis odgovorne osebe

Davčni zavezanec da – ne (ustrezno obkrožite)

Nepreklicno se naročam na

Letna naročnina*		
Publikacija	Znesek letne naročnine (v evrih)	Vpišite število letnih naročnin
Ekonomsko ogledalo	66,77 (11 številke)	
Ekonomski izzivi	10,43	
Poročilo o razvoju	12,52	
IB Revija	41,73 (4 številke)	
Slovenian Economic Mirror	66,77 (11 številke)	
Development Report	12,52	
*Naročilo se avtomatično obnavlja za naslednje leto. Odpoved naročnine velja po izteku leta, za katerega je bila obnovljena. Posredovana mora biti pisno, in sicer najkasneje do konca koledarskega leta.		
Posamezni izvodi		
Publikacija	Znesek za en izvod (v evrih)	Vpišite številko publikacije in število izvodov
Ekonomsko ogledalo	6,26	
Ekonomski izzivi	10,43	
Poročilo o razvoju	12,52	
Socialni razgledi	16,00	
IB Revija	12,52 (16,69 dvojna številka)	
Slovenian Economic Mirror	6,26	
Development Report	12,52	
Social Overview	26,00	

8,5-odstotni DDV ni vključen v ceno.

Popusti se določajo po dogovoru (pri naročilu večjega števila izvodov ene publikacije do 25 %).

Izpolnjeno naročilnico lahko pošljete na elektronski naslov publicistika.umar@gov.si, faks 01/4781070 ali na Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, Gregorčičeva 27, 1000 Ljubljana. Naročene publikacije in račun vam bomo poslali po pošti.

Ostale knjižne izdaje si lahko ogledate na naši spletni strani www.umar.gov.si, za dodatne informacije pa se obrnite na elektronski naslov publicistika.umar@gov.si ali telefonsko številko 01/478 10 43.

ekonomsko ogledalo

januar 2009, št. 1, let. XV